

7md

2017 m. sausio 27 d., penktadienis

Nr. 4 (1198) | Kaina 0,90 Eur

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Fotografija

2

Pravoslaviškos muzikinės impresijos

3

Oratorija karaliui Dovydui

5

Apie būsimą „Tartiufo“ premjerą kalba spektaklio kūrėjai

6

Jonas Valatkevičius, „All things shall pass“. 2016 m.

NUOTRAUKA IŠ ASMENINIO ARCHYVO

Jono Valatkevičiaus paroda „Viskas bus gerai“

„Pomirtiniai įspūdžiai“

8

Prancūzų kino festivalis „Žiemos ekranai“

9

Trumpos kino recenzijos

Pippo Ciorra per paskaitą NDG

G. AKELIO NUOTR.

Ateitis yra mano pagrindinis rūpestis

Pippo Ciorra kalbina architektę Juliją Reklaitę

Sausio 20 d. garsus italų architektūros kritikas Pippo Ciorra Nacionalinėje dailės galerijoje skaitė paskaitą apie architektūros kuravimą kaip kritikos įrankį. Architektas, profesorius Pippo Ciorra dėsto Ascoli Piceno Architektūros aukštojoje mokykloje (SAD), Camerino universitete ir yra vyriausiasis architektūros kuratorius MAXXI – nacionaliniame XXI a. meno muziejuje Romoje. Taip pat yra tarptautinės doktorantūros programos „Villard d’Honnecourt“ koordinatorius bei Tarptautinės architektūros kritikų asociacijos (CICA – *Committee of International Critics of Architecture*) narys. Nuo 1981 m. jo straipsniai publikuojami Italijos ir tarptautinėje periodinėje spaudoje. Šį kritiką galima pažinti iš jo gausiai publikuojamų knygų bei kuruotų parodų,

jis buvo vienintelis europietis žiurnarys 2016 metų Venecijos architektūros bienalėje. Pippo Ciorra apsilankymas Lietuvoje – Lietuvos kultūros instituto Ekspertų vizitų programos dalis.

Nesinorėtų šio teksto vadinti interviu – tai labiau pokalbis prie kavos puodelio apie kelių intensyvių dienų Lietuvoje atradimus ir patirtis. Pokalbis vyko tranzitiniame Frankfurto oro uoste laukiant kito skrydžio. Tranzitinė, tarpinė erdvė, perėjimas – šios sąvokos yra itin daugiaprasmės ir svarbios šiuolaikiniame gyvenime, neišvengėme jų ir šiame pokalbyje.

Julija Reklaitė: Pippo, ačiū jums už įžvalgas per vakarykštę paskaitą Nacionalinėje dailės galerijoje Vilniuje, kur architektūros sąvoką

akivaizdžiai išplėtojote anapus pastatų. Pristatėte daugybę dėmenų, kurie sudaro architektūrą: parodas, muziejus, teorijos vaidmenį. Aktyviai diskutavome apie parodą kaip kritinio architektūros kuravimo įrankį. Vadinasi, egzistuoja parodų pedagogika, kritinė mintis. Man smalsu, ar galėtume pasikalbėti apie architektūrą kaip įrankį kritiškumui? Klausiu dėl to, kad meno erdvėje šiuo metu labai aktuali diskusija apie meną ir meno tyrimus kaip kritikos įrankį. O architektai dažniausiai prieina išvadą, kad architektūra šios funkcijos negali atlikti.

Pippo Ciorra: Tai labai įdomu. Vienas iš mano dabartinių tyrimų yra susijęs su videokūryba. Stebiu

NUKELTA Į 7 PSL.

Viduržiemiai

Pravoslaviškos muzikinės impresijos

EDMUNDAS GEDGAUDAS

M.K. Čiurlionio mokykloje su ponია Eliniene kadaise buvome kolegų. Dažnai pasikalbėdavome, ir višos ekspresyvios intonacijos atgyja prisimenant jos žodžius, pasakytus Maskvoje mirus Aleksandriui Goldenveizeriui: „Tu supranti, Gedgaudas? Нет – ты понимаеш? Das war eine bedeutende Persönlichkeit! Tai asmenybė... Это личность!“ Dar būdamas mokinukas girdėjau sausoką rečitalį (tada jis buvo apytikriai 75-erių) Kaune, J. Gruodžio mokyklos salėje. Po koncerto su tuometine mano fortepijono mokytoja Elena Okulič-Kazariniene nuėjome į artistų kambarį padėkoti, susitikti. Garbusis muzikas profesoriavo Maskvos konservatorijoje, o prieš tai ir Filharmonijos mokykloje, kurią dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą baigė kaunietė Jelena Sokolskaja, vėliau ištėkėjusi už Eugenijaus Okulič-Kazarino. Goldenveizeris buvo Levo Tolstojaus draugas, nevalgė mėsos, jam kūrinių yra paskyrę Rachmaninovas ir Medtneris, o ir jis pats parašė tris operas bei nemažai kitokios muzikos.

Prabėgęs laikas mano mintyse gretina ir Heinricho Neuhauso rečitalį – ten pat, tik gal jau kitais metais. Vėsioje salėje jis skambino mūvėdamas žalsvą dešinės rankos pirštine, neuždengiančią pirštų galiukų. Po koncerto ir su juo susitikime, tada pasisakė turįs jau visai gerai skambinantį sūnų Stanislavą, pažadėjo jį pas mus „atsiųsti“, kad patys tuo įsitikintume. Tai tas pats „Stasikas“, kuris, tėvui 1964-aisiais mirus, vadovavo Aldonos Dvarionaitės studijoms, pradėtoms pas Heinrichą Neuhausą.

Šiuos nutolusius laikus prisiminiau po pianisto Andrejaus Gugnino koncerto festivalyje „Pravoslavų Kalėdos Lietuvoje“. Senovinės eglutės puošmenas priminė trys Aleksandro Desiatnikovo miniatiūros, kurias bisams paskambina ir Lukas Geniusas, tik gal įžiebdamas tikrų žvakučių? Jų šviesa, kvapas, šiluma... Sunku apibūdinti tokių

AUTORIAUS NUOTR.

eglučių magiją, aplenkiančią profesionaliai papuoštas aikščių milžines. Kalėdų nuotaikos aptikau ir Nikolajaus Medtnerio sonatoje „Romantika“. Pernelyg retai girdime šio išties gero, gal net puikaus (ir taip pagalvoju) kompozitoriaus muziką. Vien sonatų fortepijonui jo sukurta 14! Bet – emigravo, nebesugrįžo, tapo „svetimas“ ir net pasimirė Londone 1951-aisiais. Visokeriopai gajus ir daugiaveidis *homo sovieticus* mentalitetas, tad Metnerio atvejis – lyg lašas jūroje.

Toliau nuo tokių temų. Grįžkime į Anatolijaus Valičenkos ir jo artimųjų namus Kaune, į anaiptol ne visada tolygiai įdomius sambūrius tamsiais vakarais, sėdint prie švelniai seno *abažūro* apšviesto stalo. Mano pamoka dažniausiai būdavo paskutinė, prieš ją retsykais pasiklausydavau Tolios. Ir štai atpylęs techniškai man neįkandamą

programą, jis įsakmiu ir kiek padilusiu seno pedagogo tonu tikslina mokytojos patarimą vieną kitą vietą kasdien ramiai „keleto kartų“ paskambinti. Jau tarpduryje stovėdamas jai aiškina, jog „*keleto kartų*“ išvertus apytikriai reikštų „несколько поколений“, tad turėtų būti – *po ke-le-tą kartų!* O užbaigia jau normaliu balsu pranešdamas, jog po mano pamokos esame kviečiami arbatos. Tai – visai šalia, Anatolijaus Okulič-Kazarino (jų buvo trys broliai) namuose.

Tolios senelis Sergijus Dorošukas, prieškariu aukšto rango teisininkas, buvo į Nepriklausomybę atkūrusią Lietuvą pakviestas iš Suvalkų, kur vadovaudamas byloms suvokė, jog vietiniams žmonėms ne visada lengva teisme apie nekasdienius reikalus kalbėtis lenkiškai arba rusiškai, tad *pan Doroszuk* išmoko lietuviškai. Tolios tėvas, Petras Valičenka,

irgi neeilinis teisininkas, 1945 m. iš Kauno ištremtas ir nežinia kur, kada ir kaip žuvęs. Apie tai nebūdavo kalbama. Bemaž išsyk perpratęs tos šeimos gyvenimo nuostatas, nenustebau kiek vėliau sužinojęs, kad senovinėje vonioje (kur vanduo pašildomas kolonėlėje malkomis) trūkus vamzdžiui ir defektą pataisius, ponas Dorošukas paklausė, kiek jis meistriui skolingas. Išgirdo itin kuklią sumą, nes vamzdis esąs iš statybų – *suprantat*... Tada senelis paprašė jį išmontuoti ir išsinešti, nes vogtų daiktų namuose neturi būti...

Sėdim prie stalo. Gal pašaliečiui pasirodytų keista, bet kai kuriems šio „klubo“ nariams prigijo pravarės. Ponია Ignatavičienė ateidavo su šuneliu Tentiku, tad ir tapo Tentikova. Elektros skirstymo kontoros darbuotoja buvo Električeskaja, o amžiumi vyriausia ir kalbėdama naudojusi nosies rezonansą, Tolios dar vaikysėje buvo praminta Ciperovna. Kartais ateidavo Žaliakalnio cerkvės šventikas tėvas Mykolas Paulavičius (отец Михаил), bičiuliaavęs su pagyvenusiu katalikų kunigu, jie abu ir gatvėje tebevilkėdavo sutaną. Žaliakalnio cerkvę nugriovė plečiant neužbaigtoje Prisiškėlimo bažnyčioje įrengtą radijo fabriką, bet aš nepamiršau drauge su Tolia joje išklaustų pravoslavų Velyknakčio pamaldų. Jis vaikiškai džiaugdavosi dvigubomis Kūčiomis – katalikiškomis pas namo šeimininkus Kseniją ir Anatolijų Okulič-Kazarinus, ir pravoslaviškomis savo bute, kuriose ir aš ne sykį dalyvavau. Šios Vakarienės patiekalai būdavo bemaž tokie pat kaip lietuvių arba lenkų.

Bet dabar – apie eilinę arbatėlę, į kurią po mano pamokos nuėjome abu su mokytoja. Ką tik skambinęs ir dar pirštais bei ausimis tebejaudamas gerą instrumentą, nemandagiai nustebau – juk „Kerntopf“ tėra plačiau nežinoma Varšuvos firma? Tada iš mokytojos išgirdau apie ne vienoje parodoje jai skirtus aukso medalius, apie tos firmos instrumentu koncertuodavusį Paderewskį, apie „Kerntopfą“

caro rūmuose. Ir ypač – apie unikalius, „nenudėvimus“ Schwanderio mechanizmus, kuriuos naudojo ir „Bechsteinas“ (apie daug ką man el. paštu priminė Gdanske gyvenantis Tolia). Kitą vakarą užkabinom mokytojos jaunystės išžymybių temą. Rachmaninovas ir Hofmannas – abu skambindavo genialiai, bet labai skirtingai, todėl jų lyginti nėra kaip, juolab spręsti, kuris geresnis (mokytojos simpatijos linko į Hofmanną, turėjo ir jo nuotrauką su autografu). „Skriabinas? Jis arba grodavo genialiai, arba – tik tekstą be jokio su juo kontakto.“ Ir dar visiškai kitoks Busoni... Irgi genialus. O koks būdavo Nikolajus Orlovas!

Dabar jau ir kitaip įdomu, nes kai kurias šių nuomonių ir legendų per *youtube* galime patikrinti. Kad ir bemaž pamirštą Nikolajų Orlovą – nežinau, ar man teko girdėti geriau skambinamą Chopino „Barkarolę“. Taip, šio pianisto naratyve esama senosios rusų mokyklos ženklų, nežinau, kaip juos vertina Andrejus Gugninas, antroje savo koncerto dalyje itin įspūdingai skambinęs 12 Ferenco Liszto „Transcendentinių etiudų“. Buvo juose uragano, vėtros, buvo švelnaus vėjelio, bet juk nesveitimų ir praeities didiesiems, tik šiek tiek kitokių. Šiek tiek...

Prisiminiau pokalbį su Dmitriumi Baškirovu ir jo mintį apie „beribę techniką“ kaip jaunųjų pianistų siekiamybę. Jam tokios nereikia, gal net nežinotų, ką su ja veikti. Bet kalbėjomės jau ganėtinai seniai, o dar seniau buvo ištarti mano kolegės žodžiai apie „bedeutende Persönlichkeit“. Gal ir nutuokdamas, apie ką ji galvojo, viduržiemio vakarais retsykais pasiklausau Hofmanno, Rachmaninovo, Orlovo, dar kitų senių. Arba Andrejaus Gugnino skambinamos Beethoveno–Liszto „Pastoralinės“ simfonijos, lygindamas su ją su Furtwenglerio interpretacija. Tai vis mano džiaugsmui įpusėjus sausui ir dienoms jau po keturias minutes ilgėjant, o laikui dar tarsi neskubant.

Anonsai

Orkestro gimtadienio koncerte keičiasi solistai

Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras ir jo įkūrėjas, meno vadovas ir vyr. dirigentas intensyviai ruošiasi orkestro gimtadienio koncertui. Sausio 27 d. 18 val. jis įvyks Kauno valstybinėje filharmonijoje, o sausio 28 d. 19 val. – Vilniaus Kongresų rūmuose. Deja, šįkart neapsieita be netikėtumų. Pagrindinis koncerto solistas, pasaulinio garso

prancūzų smuiko žvaigždė Augustinas Dumay dėl ligos atšaukė savo pasirodymus Lietuvoje. Lietuvos valstybinio simfoninio orkestro gimtadienio koncerte pirmojoje dalyje jį keis operos solistų Laurynos Bendžiūnaitės ir Kosto Smorigino parengta W. A. Mozarto operų arijų ir duetų programa. Antrojoje dalyje, kaip ir numatyta, simfoninis orkestras atliks garsiąją Gustavo Mahlerio 4-ąją simfoniją.

Lietuvių sopranas L. Bendžiūnaitė, kurį laiką intensyviai koncertavusi visame pasaulyje, šiuo metu apsistojo Vokietijoje – čia ji

dainuoja Štutgarto operos teatre. Lietuvos muzikos ir teatro akademijos magistrė ir Londono karališkosios akademijos absolventė orkestro gimtadienio koncerte atliks W.A. Mozarto arijas ir duetus, taip pat solinę partiją G. Mahlerio Simfonijoje Nr. 4 G-dur.

Vienas garsiausių ir talentingiausių Lietuvos operos solistų K. Smoriginas itin vertinamas melomanų ir klasikinės muzikos profesionalų – jo balsas skamba garsiausių Europos teatrų pastatymuose, o darbų grafikas jau dabar užpildytas iki 2019-ųjų.

Antrojoje koncerto dalyje Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras kartu su soliste L. Bendžiūnaite atliks ypatingą kūrinių – austrų kompozitoriaus Gustavo Mahlerio (1860–1911) Simfoniją Nr. 4, G-dur. Ketvirtoji G. Mahlerio simfonija dažnai vadinama labiausiai klasiškinė ir lengviausiai suvokiama jo simfonija. Ir nors po kūrinio premjeros prirėkė šiek tiek laiko, kad klausytojai jį pamėgtų, šiandien tai – viena dažniausiai atliekamų G. Mahlerio simfonijų.

Šventinį vakarą Lietuvos valstybiniam simfoniniam orkestrui

diriguos jo įkūrėjas, meno vadovas ir vyr. dirigentas, Nacionalinės premijos laureatas maestro Gintaras Rinkevičius.

Dėl pasikeitusio pirmos dalies solisto ir koncerto programos, norintieji orkestro gimtadienio koncerto, kuris įvyks sausio 28 d. Vilniaus kongresų rūmuose, bilietus galės grąžinti iki vasario 3 d. Tai bus galima padaryti tose „Tiketos“ kasose, kuriose buvo įsigyti bilietai, taip pat – ir internetu.

LVSO INF.

Oratorija karaliui Dovydui

Mintys po koncerto Nacionalinėje filharmonijoje

JURGITA VALČIKAITĖ

Jei kas nors paklaustų apie Biblijos laikų muziką, kokių žmogų prisimintumėte pirmiausia? Tikriausiai karalių Dovydą – garsų karį, muzikantą ir poetą, gyvenusį daugiau nei prieš 3000 metų. Ir nenuostabu, nes beveik viskas, ką iš Biblijos sužinome apie tuometę muziką, susiję su Dovydo gyvenimu.

Daugumai prieštaringo karaliaus gyvenimo istorija tapo neišsamiu kūrybinio įkvėpimo šaltiniu, padėjusiu atrasti nenutraukiamą ryšį tarp Dievo malonės ir jį garbinančios muzikos. Šveicarų kilmės prancūzų kompozitorius Arthuras Honeggeras (1892–1955) Dovydo istoriją įamžino gavęs užsakymą parašyti muziką Mézières kaimo teatro trupės statomam spektakliui pagal René Moraxo pjesę „Karalius Dovydas“. Nors pirminis kūrinio pavidalas buvo gana kuklus, jį turėjo atlikti vos šešiolikos muzikantų ansamblis, įkvėptas didelio pasisekimo 1923 m. kompozitorius šį veikalą pavertė monumentalia oratorija, skirta dideliam simfoniniam orkestrui, mišriam chorui, skaitovui ir solistams.

Kone šimtmetį didžiausiose pasaulio koncertų salėse skambantis opusas sausio 21 d. pirmą kartą buvo atliktas Vilniuje, Nacionalinėje filharmonijoje. Iki tol Lietuvoje šį kūrinių buvo galima išgirsti tik praėjusių metų birželį, Marijampolės festivalyje „Šventojo Jurgio meno sezonas“. Tuomet publikai jį pristatė dainininkas ir renginio

meno vadovas Edmundas Seilius. Jis sakė, jog kartą dainavęs šią kompoziciją Vokietijoje panorą pateikti ją ir Lietuvos klausytojams. Operos solistas ėmėsi ir tekstų vertimo. „Ji skamba naujoviškai, bet kaip klasikinė muzika. Joje yra visko: ir džiazas, ir baroko, ir klasikos elementų – viskas supinta ir sumaišyta, bet sumaišyta labai skaniai“, – interviu LRT, neslėpdamas susijaudinimo prieš koncertą, kalbėjo E. Seilius.

Didinga Honeggero oratorija, dar vadinama dramatine psalme, pasakoja Dovydo istoriją nuo piešmenavimo dienų iki mūsų, šlovės, aistros kito vyro žmonai, sūnaus nekties ir mirties. Trijų dalių, dvidešimt septynių numerių „Karalius Dovydas“, kaip ir kiti šio kompozitoriaus kūriniai, kupina dramtizmo, ekspresijos, jungianti įvairiausių žanrų bei stilių muziką. Polifoniškumas bei giezta ritmika kiekvienam garsui, kiekvienai frazei suteikia aiškų vaidmenį ir prasmę, tokiu būdu iškeldama sudėtingą uždavinį atlikėjams.

A. Honeggero nugludintą karaliaus Dovydo istoriją Nacionalinėje filharmonijoje pasakojo aktorius Rimantas Bagdzevičius, solistai Kristina Zmailaitė, Rita Novikaitė ir E. Seilius. Turbūt neatsitiktinai šio kūrinio atlikimas patikėtas ne kam kitam, o Nacionaliniam simfoniniam orkestrui, ir šįkart prie pulto stovėjo garbės dirigentas maestro Juozas Domarkas. Jo kūrybinę veiklą ilgus dešimtmečius lydėję didelės apimties veikalai tapo savotišku kokybės ženklu, liudijančiu išskirtinį gebėjimą

Rita Novikaitė, Kristina Zmailaitė, Edmundas Seilius, Juozas Domarkas ir LNSO

D. MATVEJEVO NUOTR.

aprepti milžiniškas formas, įprasminti kiekvieną muzikinį elementą. Vis rečiau ant scenos matomas maestro tą vakarą leido pajusti ir mėgautis meniniu rezultatu, nulemtu ypač organiško santykio su ilgus metus puoselėtu kolektyvu. Greta to būtina paminėti puikų valstybinio choro „Vilnius“ (vadovas Artūras Dambrasukas) ir Česlovo Sasnausko kamerinio choro (vadovas Mindaugas Radzevičius) iš Marijampolės pasirodymą. *Tutti* dalyse choro ir orkestro duetas, įkvėptas valdingų dirigento mostų, numalšino švaraus, sodraus skambesio troškulį. O štai kai kurie solistų epizodai ne visuomet džiugino.

Viena vertus, sveikintina, kad atlikėjai ryžtasi atlikti meniniu bei techniniu požiūriu sudėtingas kompozicijas. Kita vertus, buvo akivaizdu, jog tą vakarą jiems nepavyko peržengti savo pačių iškelto kartelės. Atrodė, vis stiprėjantis atlikimo jaudulys neleido visiškai atsiskleisti net ir E. Seiliaus vokalui. Kartais buvo jaučiamas ir kitų solistų nepasitikėjimas bei susikaustymas, akivaizdžiai apsunkinęs stilistiškai turtingos muzikos atlikimą. *Forte* epizoduose perspaustas, netgi forsuojantis balsas bei ryški romanstinė maniera, kurią demonstravo K. Zmailaitė, išryškino pasitaikiusius vokaličius trūkumus. Tačiau

ramus, santūrus R. Novikaitės muzikinio teksto perteikimas suskambėjo gana patraukliai.

Natūralu, jog pasirodžius tokiame Lietuvoje mažai girdėtam kūriniui norom nenorom tikiesi aukščiausio rezultato. Vis dėlto imantis tokio veikalo būtina įvertinti visas atlikimo galimybes. Nenorėčiau teigti, jog koncerto solistai nebuvo pajėgūs. Galbūt laiko pasirengimui stoka, o gal ir kitos aplinkybės klausantis oratorijos kėlė ne vien palankias mintis. Šiaip ar taip, dirigento meistriškumas, galingos chorų ir orkestro pajėgos leido pajusti karaliaus Dovydo didingumą.

Anonsai

Muzikų rėmimo fondui 25 metai

Lietuvos muzikų rėmimo fondas švenčia veiklos 25-metį. Šia proga vasario 1 d. 19 val. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje rengiamas koncertas „Dainuokiu Lietuvą“, kuriame dalyvaus gausus būrys atlikėjų: operos solistai, Nacionalinių bei Vyriausybės kultūros ir meno premijų, tarptautinių konkursų laureatai, jaunieji talentai. Tarp jų – dainininkai Virgilijus Noreika, Irena Milkevičiūtė, Asta Krikščiūnaitė, Vladimiras Prudnikovas, Eduardas Kaniava, Vytautas Juozapaitis, Deividas Staponkus, Judita Leitaitė, Julija Stupnianek, Birutė Vainiūnaitė (fortepijonas), Dalia Stulgytė-Richter (smuikas), Tadas Motiečius (akordeonas), choras „Dagilėlis“ (meno vadovas Remigijus Adomaitis), koncertmeisteriai Nijolė Ralytė, Audronė Juozauskaitė, Lina Giedraitytė, Raminta Gocentienė, Aleksandras Vizabaras, Tatjana Burakova bei kiti atlikėjai.

Nuveiktų darbų gausa byloja apie LMRF veiklos tęstinumą ir prasingumą. Fondo įkūrėjai ir direktorei Liucijai Stulgienei 1991 m. gimė mintis įkurti instituciją, kuri plėtotų muzikinį gyvenimą, rūpintųsi muzikos sklaida. 1991 m. gruodžio 19 d., dar oficialiai neįregistruoto fondo rūpesčiu, Vilniaus menininkų rūmų Baltojoje salėje (dabar Prezidentūra) jau buvo pasidžiaugta Lietuvos talentų žvaigždynu – tų metų tarptautinių konkursų laureatais. Koncertavo Petras Geniušas, Jurgis Karnavičius, Birutė Vainiūnaitė, Dalia Stulgytė, Aleksandra Žvirblytė, Daumantas Kirilauskas ir kiti. Tuomet prasidėjo iki šiol besitęsianti tradicija – kasmet LR Prezidentūroje, Seime, Vyriausybėje pagerbti tarptautinių muzikinių konkursų laureatus ir jų pedagogus.

Šiandien LMRF rengia 10 programų. Bene pirmoji – „Jaunųjų talentų globos“ programa – išaugo į kasmetinę „Žvaigždžių ir žvaigždučių“ šventę Vilniaus rotušėje. Programa „Musica sacra“ atsirado popiežiaus Jono Pauliaus II viešnagės Lietuvoje proga. Koncertai

„Sekmadienio muzika“ Vilniaus arkikatedroje bazilikoje tęsiami iki šiol, juose dalyvauja žymūs Lietuvos ir užsienio vargonininkai, solistai. Daug dėmesio sulaukė programa „Mūsų miesteliai“, skirta Lietuvos regionams. Su koncertais aplankyti Šiaulių, Panevėžio, Utenos, Tauragės, Telšių, Alytaus, Kauno ir kt. rajonai. 1993 m. pradėtas koncertų ciklas „Alma mater musicalis“ suburia aukštąsias mokyklas. Koncertai, lydimi profesionalaus muzikologo žodžio, vyksta Šv. Jonų bažnyčioje ir, kaip sako Vilniaus universiteto rektorius Artūras Žukauskas, „simboliška, kad universitetinė erdvė vienija ne tik mokslo, bet ir muzikos talentus“. Koncertuose skamba klasikinė ir šiuolaikinė muzika, pristatoma Lietuvos nacionalinės bei Vyriausybės kultūros ir meno premijų laureatų kūryba.

Ypač reikšmingas tarptautinis muzikos festivalis „Sugrįžimai“, nuo 1999 m. kiekvieną pavasarį supažindinantis su jaunaisiais Lietuvos muzikais, studijuojančiais ar dirbančiais užsienyje, bei jų kolegomis. Sugrįžusių menininkų

biografijos mirga žymiausių pasaulio mokyklų pavadinimais, garsių profesorių vardais, laimėtų konkursų laurais, užkariautų koncertinių salių pavadinimais, o Lietuvos publika turi progą pasidžiaugti jų tobulėjimu, nepamiršti savo talentų.

Tarptautinis menų festivalis „Druskininkų vasara su M.K. Čiurlioniu“ pradėtas rengti 2003 metais. Tai didžiausia fondo programa, išaugusi iš „Smuiko muzikos šventės“ Druskininkuose. Festivalyje rengiama studijų savaitė su moksline konferencija, kurioje dalyvauja žymūs mokslininkai – muzikologai, dailėtyrininkai, literatūrologai iš Argentinos, Danijos, Estijos, Ispanijos, Japonijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Jungtinės Karalystės, Lenkijos, Norvegijos, Prancūzijos, Rusijos, Suomijos, Šveicarijos, Švedijos, Vokietijos, Baltarusijos. Festivalyje kasmet surengiama per 50 koncertų, literatūros vakarų, parodų, moksleivių rašinių ir piešinių konkursų, rodomi filmai apie M.K. Čiurlionį. Ciklo „Čiurlioniškąją stygą palietus“ renginiai vyksta Druskininkų,

Senosios Varėnos, Liškiavos, Ratnyčios ir kitose bažnyčiose.

Kasmet rugsėjo 1-ąją vilniečius, o per LRT – ir visą Lietuvą, sveikina fondo rengiamas koncertas „Beauštanti aušrelė“; kompozitoriaus ir pianisto, profesoriaus Stasio Vainiūno namuose Vilniuje kas savaitę skamba jo ir amžininkų bei jaunosios kartos Lietuvos kompozitorių muzika, rengiamos parodos, poezijos vakarai, knygų pristatymai. Šiais vakarais rūpinasi muzikologas Vaclovas Juodpusis. 2006 m. čia buvo įsteigta „Menų svetainė“ neįgaliems vaikams ir jaunuoliams, norintiems muzikuoti, piešti, rengiamos jų darbų parodėlės, muzikiniai pasirodymai. 2000 m. įsteigta „Atgaivos“ bendrija vienija žmones su negalia, jų šeimų narius ir senjorus meninei kūrybai, kultūrinei, šviečiamajai veiklai. Vienas iš svarbiausių Bendrijos ir LMRF renginių – šventė-koncertas Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje „Esame drauge“, skiriamas Tarptautinei neįgalių žmonių dienai.

LMRF INF.

Iš arti ir iš toli

Aurelija Ragauskaitė (1924–2017)

GRAŽINA MARECKAITĖ

Dabar, kai Aureliją Ragauskaitę išlydėjome į kitus pasaulius, matau ją, tolstančią erdvėje, kaip vientisą, scenos menui gimusią, scenos menui *kurti pasiaukojusią* figūrą. Matau be laikinų buities priemaišų, be dviprasmybių naštos. Aurelijos Ragauskaitės (1924–2017) gyvenamąją metą lydėjo daugybė tragiškų istorinių ir politinių situacijų, tačiau jos kėlrodė žvaigždė visados buvo teatras, tik teatras, tarsi atbėjęs tikrovę nuo realybės, nuo politikos ir visuomeninių peripetijų, teatras, plukdęs ją per nepakeliamą pokario veidmainystę, per negyvas meno dogmas, per vadinamus „atšilimo“ metus ir vėlesnius lietuvių sovietinio meno egzistencijos etapus – „novatoriškus ieškojimus“, atradimus ir naujųjų laikų eksperimentus. Teatre ir su teatru vyko Aurelijos Ragauskaitės asmenybės tapsmas, jos, kaip žmogaus ir menininkės, brendimas. Tik scenoje koncentravosi jos viltys ir baimės, drąsūs žingsniai ir politiniai atkryčiai, neįveikti riboženkliai ir rezignacijos kartėlis.

Pagal savo pareigas (teatro literatūrinės dalies vedėja) daug metų buvau labai arti režisierės. Tai buvo ir nuodėmklausio, ir „veidrodžio“, ir tylinčios sienos, ir patarėjo bei

pritarėjo, ir naujų idėjų ieškotojo, ir teoretiko, ir buitinio „konsultanto“ etatas. Tos ilgos pokalbių, „filosofavimų“ ir atviravimų valandos dabar jau nuplaukė, nuskendo tirštuose cigarečių dūmuose, nesuskaičiuojamų kavos puodelių tirščiuose, meno ir gyvenimo tiesų ieškojimuose.

Tuo pat metu, būdama pradedanti teatro kritikė, stebėjau ir mėginau vertinti *skirtingų* teatrų scenose gimstančius Aurelijos Ragauskaitės spektaklius. Tačiau pernelyg gerai ir iš arti pažintas menininkės psichologinis peizažas, kaip ir bendras to meto teatro kontekstas, įvairiais veiklos etapais trukdė suprasti jos nelygiaverčių darbų intencijas, nors niekada nepaliovė stebinti ir žavėti nesenkančios režisierės temperamentas, žaismės pojūtis, nepailstanti ieškojimų aistra.

Kiek tų kūrybos etapų būta ilgame, kūrybingame Aurelijos Ragauskaitės gyvenime! Laikoma Jaunimo teatro įkūrėja, vyraujantio buitinio realizmo epochoje atidariusi sceną gan novatorišku Williamo Shakespeare'o tragedijos „Romeo ir Džuljeta“ pastatymu (1966 m., dailininkas Igoris Ivanovas), Aurelija visiems laikams tapo susieta su Jaunimo teatru, nors netrukus kaip režisierė žengė ir antrą, ir trečią žingsnius (kurį laiką vadovavo net „Lėlės“ teatrui), kol

likimo žvaigždė atvedė ją į Šiaulių dramos teatrą (1974–1979). Čia jos talentas išsiskleidė visa jėga. Ieškodama naujų teorinių pagrindų, nuolatos *kariaudama* su savimi, nusileisdama ir vėl besipriešindama Maskvos GITIS teatro institute pokario metais įkaltai „vienintelei teisingai“ K. Stanislavskio vaidybos meno „sistemai“, Šiaulių teatre režisierė vieną po kito kūrė monumentalius, conceptualius lietuvių klasikos pastatymus („Valdovas“, „Pajūrio kurortas“, „Prisikėlimas“), pasitelkusi talentingąją dailininkę Dalią Mataitienę ir jau atsiveriančio Vakarų Europos teatro kalbos modernumo principus. Ne viena naktis pralėkė besvajojant tokiu pat įspūdingu šturmu įveikti ir archajiškąją Vydūno dramaturgiją, bet ši jos svajonė tarp daugybės kitų liko nerealizuota...

Dėmesį ir kūrybinę energiją koncentruodama į naujoviškos teatro kalbos ieškojimus, režisierė nesinaudojo tam metui būdinga „Ezopo kalba“, nesistengė pralaužti komunistinės ideologijos rėmų, nekonfrontavo su politine konjunkūra. Reikšmingiausi jos spektakliai stūksa sovietinio lietuvių teatro panoramoje tarsi įspūdingų formų pilys šalia kelio, vedusio ir atvedusio Lietuvą į mūsų dienas. Teatrališkai efemeriškos, tos pilys stūksa tvirtai įrėžtos laiko erdvėse, kaip ir jų

Aurelija Ragauskaitė. 2001 m.

A. BARYSO NUOTR.

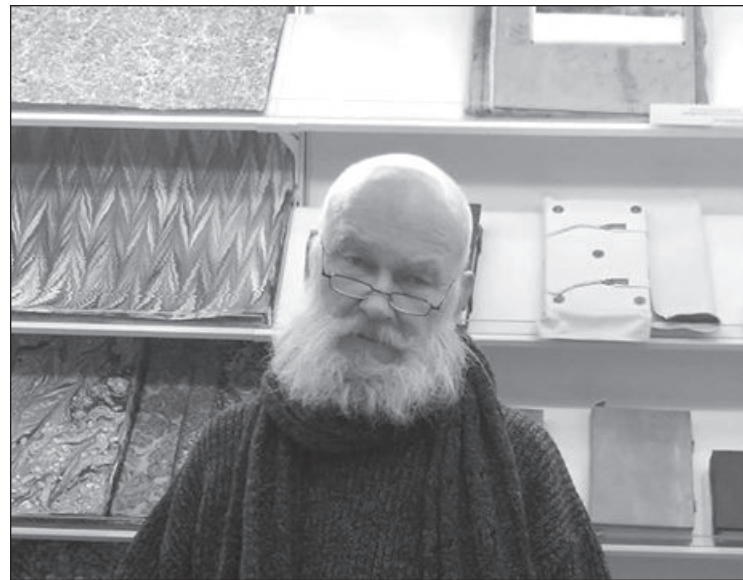
kūrėja Aurelija Ragauskaitė – spalvinga 7–8-ojo dešimtmečio Lietuvos meninio peizažo figūra, didelį būrį Lietuvos aktorių įkvėpusi ieškoti savitų kūrybos ir būties tiesų. Jos *tvirtai sukonstruoti* geriausi

scenos darbai, plačiai paskleistos mintys, knygose įamžintas žodis ir teatrališkas, didelių kūrybos tikslus liudijantis gestas lieka reikšminga lietuvių teatro istorijos dalimi.

Pasišventęs knygrišystės menui

Rimantas Dūda (1953 07 26 – 2017 01 18)

Rimantas Dūda – profesionalus meninės odininkystės kūrėjas, Lietuvos dailininkų sąjungos narys, Vilniaus knygrišių gildijos narys. Mokėsi M.K. Čiurlionio menų mokykloje, 1977 m. baigė Estijos dailės institutą, meninį odos apdirbimą. 1977–1997 m. dirbo Vilniaus kombinate „Dailė“, nuo 1997 m. vadovavo įmonei „Rimanto Dūdos PĮ“. Dalyvavo visose odininkų ir knygrišių parodose Lietuvoje, taip pat kai kuriose tarptautinėse parodose užsienyje (Estijoje, Italijoje, Prancūzijoje, Airijoje, Vokietijoje, Latvijoje, Rusijoje), apdovanojimais įvertintas Rusijoje, Lietuvoje, Estijoje. 1997 m. „Baltų lankų“ leidyklos organizuotoje knygrišystės parodoje-konkurse Jeano-François Lyotard'o knygai „Postmodernus būvis“ Rimantui Dūdai buvo skirta pirmoji vieta. 1998 m. LDS organizuotoje parodoje buvo apdovanotas dailininko kūriny „Puodelis“. 2000 m. Taline, II tarptautinėje meninio knygų įrišimo ir kaligrafijos parodoje „Scripta manent II“, diplomu įvertintos dvi autorinio

Rimantas Dūda

rišimo knygos: Doris Kareva „Armuaeg“ ir Jaan Kaplinski „If I Must Be At All“.

Jis kūrė net kelis dešimtmečius ir visą šį laiką savo srityje buvo geriausias. Kaip puikus menininkas išryškėjo tuoj pat po studijų Taline – savitas braižas, nauji meniniai ir techniniai sprendimai, netikėtas

požiūris ir tematika smarkiai išsiskyrė šalto neutralumo ar nomenklatūrinio ideologinio patoso kontekste. Jo darbų forma pasižymėjo grakštumu ir lakoniškumu, o turinys – pozityvumu, žmogiškumu, humoru, iškalbingumu, emociniu lengvumu. Jo kūrybai būdingi keli skirtingi, bet tolygiai geri raidos

etapai, kurių kiekvienas savaip vertingas, įdomus ir įtaigus. Iš pradžių naudojęs grafiką, vėliau išgryninęs medžiagos grožį, dar vėliau pasitelkęs tipografiją ir visada visur kur šmaikštaudamas, jis nuolat stebino ir žavėjo. Tačiau nepaisant kintančių meninių priemonių ar tematikos, jo darbai lengvai atpažįstami, nes turėjo ryškų individualų braižą, o jo šmaikštumas ir sąmojis niekada nebuvo nei kandus, nei pašaipus, jis buvo žaismingas ir jautus. Rimanto Dūdos kūrybinis palikimas – milžiniškas, nes jis ne vien gausiai kūrė parodoms ar reprezentaciniam užsakymams, bet taip pat savo dirbtuvėse atlikdavo įvairius tiražinius gaminius, nuolat tobulindamas ir savo meistriškumą. Nevengė ir conceptualių meninių sprendimų. Tai buvo nepaprastai kūrybingas ir produktyvus odininkas, dažnam kolegai tapęs autoritetingu pavyzdžiu, teikęs įkvėpimo ir paveikęs nemažai jaunesnių kūrėjų. Rimantas Dūda neabejotinai įeis į lietuvių meninės odininkystės ir knygrišystės istoriją kaip viena

svarbiausių ir solidžiausių laiko figūrų.

Rimantas Dūda buvo visų draugų ir kolegų labai mylimas ir gerbiamas, ne tik Lietuvoje, bet ir Estijoje. Jis daug nekalbėjo, tačiau mėgo kolegas, draugus, bendražygius artiesiog pašnekovus apiberti mielais odiniais suvenyrais, be žodžių išreikšdamas savo prielankumą, dėkingumą ar draugystę. Kaip ir viską gyvenime, tai darydavęs nuoširdžiai, be jokios pozos, nesitikėdamas atpildo. Visi, kas jį pažinojo ar bent susidūrė, netrukdamas pastebėti, koks šiltas, nesavanaudiškas ir dėmesingas šis žmogus, niekada neatsisakantis padėti, o jo žvilgsnis, ilga barzda bei taiki kalbėsena užkrėsdavo ramybe ir kėlė pasitikėjimą.

Lietuvių meninė odininkystė ir knygrišystė neteko svarbios, ryšios ir kūrybingos asmenybės, o artimieji, kolegos ir draugai – puikaus žmogaus. Dėkojame likimui, kad buvome ir dirbome kartu.

RŪTA TAUKINAITYTĖ-NARBUTIENĖ

„Tartiufas“ Nacionaliniame dramos teatre

Apie būsimą premjerą kalba spektaklio kūrėjai

Vasario 4 d. Lietuvos nacionaliniame dramos teatre – Molière’o „Tartiufo“ premjera. Spektaklio režisierius – Oskaras Koršunovas, dailininkas – Vytautas Narbutas, kostiumų dailininkė – Sandra Straukaitė, kompozitorius – Gintaras Sodeika. Vaidina Eglė Mikulionytė, Nelė Savičenko, Dainius Gavenonis, Salvijus Trepulis, Toma Vaškevičiūtė, Paulina Taujanskaitė, Kęstutis Cicėnas, Gediminas Rimėika, Agnieška Ravdo, Viktorija Žukauskaitė, Martynas Ališauskas, Eimantas Pakalka, Darius Meškauskas, Arūnas Sakalauskas, Giedrius Savickas, Dainius Kazlauskas, Vitalija Mockevičiūtė, Rasa Samuolytė, Algirdas Dainavičius, Remigijus Bučius.

„Tartiufą“ Molière’as parašė 1664 m., gegužės 14 d. pjesė buvo suvaidinta Versalyje, šventės „Užburtos salos malonumai“ metu. Tačiau karalius, atsižvelgęs į Paryžiaus arkivyskupo, savo nuodėmklausio, nepasitenkinimą, uždraudė spektaklį rodyti viešai (tų pačių metų rudenį „Tartiufas“ buvo keliskart suvaidintas privačiose didikų rezidencijose). Spektakliu buvo nepatenkinta ne tik katalikų dvasininkija, bet ir aukštieji visuomenės sluoksniai, o arkivyskupas paskelbė atskirsis nuo Bažnyčios visus, kurie skaitys veiklą, žiūrės jį arba jame vaidins. Molière’as šį sprendimą mėgino sušvelninti perrašinėdamas pjesę – naujoji redakcija buvo pavadinta „Apgavikų“, o pagrindinis veikėjas – Panulfu; šis variantas Karališkųjų rūmų teatre buvo parodytas 1667-ųjų rugpjūčio 5 d., tačiau irgi buvo uždraustas. Paskutinė „Tartiufo“ redakcija buvo suvaidinta toje pačioje scenoje 1669 m. vasario 5 d. ir sulaukė didelės sėkmės – netrukus komedija buvo išspausdinta, šis variantas vaidinamas iki šiol.

1928 m. ši pjesė pasirodė lietuviškai – komediją „Tartiufas, arba Veidmainys“ iš prancūzų kalbos išvertė Sofija Čiurlionienė-Kymantaitė, knyga išspausdinta Kaune, Žavišos ir Steponavičiaus spaustuvėje. 1967-aisiais išleistas Aleksio Churgino „Tartiufo“ vertimas.

Koks vis dėlto Molière’o teksto grožis?

Režisierius Oskaras Koršunovas: Jau vien lygindamas Molière’o tekstus su daugeliu šiuolaikinių dramų, kurias tiesiog galėčiau pavadinti „dramaturginiais nesusipratimais“, ar aibe spektaklių, kurie kartais vadinami postdraminio teatro pavyzdžiais, pastebi, kaip prancūzų klasikas sugebėjo akcentuoti ir išskirti esminius dalykus.

Kita vertus, naujajame pastatyme neketinu laikytis vien klasicistinių kanonų: čia bus ir tekstinių, ir veiksminių akibrokštų. Bus svarbi ir veiksmo vieta. Pats Molière’as diktuoja įdomias pastatymo sąlygas.

Iki šiol kai kuriose šalyse gajus prietaras, jog žalia spalva aktoriams neša nelaimę, susijęs su drabužiu, kuriuo Molière’as vilkėjo tą lemtingą vakarą, kai mirė, spalva. Tavo spektaklis bus žalias. Nebaisu?

Žalia spalva labai paveiki. Kadaisė su Žilvinu Kempinu padarėme visiškai žalią spektaklį – „P.S. Byla O.K.“, nuo kurio daug kas pažaliavo – ir jie iki šiol dar žali.

Kuo ypatingas komedijos žanras?

Molière’as ir išiskiria komedijos žanru. Jis aštrus, aktualus. Jokia pjesė pasaulyje iki šiol nėra sukėlus tokio didelio skandalo kaip „Tartiufas“. Tai pirmas dramos kūrinys, tapęs tarptautiniu įvykiu: supriešino vieną iš didžiausių valstybių su įtakingiausia galia – megavalstybe – Popiežiaus rūmais. Manau, kad šiandien religinė konotacija Lietuvoje nėra tokia aktuali kaip kitos šios pjesės temos. Tarkim, statant Rusijoje, ši pjesė tiesiogiai veiktų aplinką, kurioje politika susijusi su cerkve. O Lietuvoje tartiufizmą aš matau ne Bažnyčioje, o tarp šiuolaikinių valdininkų, politikų, verslininkų, kur labai daug gražiai kalbama, bet už viso to slypi korupcija. Kaip lengvai ir ciniškai manipuliuojama žmonėmis propagandinėmis viešųjų ryšių priemonėmis... Spektaklyje tai bus atpažįstama. Deja, ateinanti jaunoji

karta nėra sąžiningesnė. Ji tiesiog geriau pasiruošusi tai manipuliacijai, kuri ypač atsiskleidė nesename liberalų skandale. Liberalai nuolat kalbėjo, kad ateina sudaužyti korupcijos, o mums pasiūlė patį didžiausią korupcijos pyragą, kurį mes dabar raikome.

Orhuso miesto teatre Danijoje vaidinant klasiką ateina moteris suflerė, atsideda pirmos žiūrovų eilės viduryje, užsidega mažą stalinę lemputę ir seka tekstą. Kas tai – senas teatro reliktas, senovinis sufleris?

Skandinavijos teatre sufleris yra iki šiol. Statydamas ten spektaklį suflerio tiesiog neslėpiau. Pavyzdžiui, Norvegijoje teko matyti Samuelio Becketto „Belaukiant Godo“, kuriame vaidino garsiausi šalies aktoriai, žvaigždės, sulaukusios aštuoniasdešimties ar devyniasdešimties. Jie ne tik užmiršdavo tekstą – jie ir suflerės negirdėdavo. Ji turėjo šaukti per visą salę. Buvo labai linksma ir gera žiūrėti, kaip jie apsimetinėja. Tai buvo spektaklis spektaklyje. Beckettui tai labai tiko, tokio stipraus pastatymo dar nebuvau matęs.

Scenografas Vytautas Narbutas: Kiekvienas turime savyje didesnę ar mažesnę tartiufą, tartiufėlį, tartiufuką... Kitame tas tartiufas oi kaip matomas, o štai savojo nesisnori pastebėti – tegu sąžinė ramiai miega, nors ir žinome (ar apsimetame, kad nežinome), jog mūsų tartiufas visada budi ir bet kada pasiruošęs atlikti savo darbą.

Ant dadaisto Marcelio Duchamp’o antkapio iškalta dadaistiška epitafija: „D’ailleurs c’est toujours les autres qui meurent“ („Beje, miršta kiti, bet ne aš“). Perfrazuosiu: veidmainiują kiti, bet ne aš.

Tikėkimės, kad spektaklis ir kūrėjams, ir žiūrovams padės bent šiek tiek pažaboti savąjį tartiufą.

Kostiumų dailininkė Sandra Straukaitė: Svarbiausia buvo atskleisti tikrąjį personažų veidą, paversti juos įtikinamais. Šį kartą nebuvo reikalinga jokia stilizacija – privalėjau

Oskaras Koršunovas „Tartiufo“ repeticijoje

T. IVANAUSKO NUOTR.

„atsisakyti savęs“ ir padaryti „Tartiufo“ veikėjus kaip gyvenime, kad kiekvienas, atėjęs į spektaklį, atpažintų šiuos žmones. Aktorių vaidyba, jų energija reikalavo tam tikros stilistinės švaros. Man, kaip kostiumų dailininkei, šį kartą nereikėjo nei pastiprinti aktorių, nei jų hipertrofuoti, kaip dažnai pasitaiko. Čia – tokie įvykiai, tokie personažai ir tokie charakteriai, kad pridėtinės spalvos nebūtinos. Galvodama apie slidžiausią personažą Tartiufą, daugiausia dėmesio sutelkiau į kostiumo faktūrą, medžiagiškumą. Siekiau, kad atsiskleistų jo landumas, „nepagaunamumas“ – toks, koks jis yra iš tikrųjų.

Kompozitorius Gintaras Sodeika: Iki šiol Molière’o „Tartiufo“ gerai „nepažinojau“. Tik dabar įvyko artimesnė pažintis, leidusi iškart suprasti, kad šis kūrinys nemirtingas. Dėl savo unikalių savybių jis keliauja per epochas ir yra mėgstamas įvairių režisierių, aktorių, publikos, o turbūt nemėgstamas tų, apie kuriuos ši „Tartiufo“ istorija. Išgilinus į temą, į aplinkybes, į dramaturgo pateikiamas peripetijas, atsivėrė tam tikri regėjimai ir potyriai, kurie leidžia pamatyti labai daug aplink mus esančio tartiufizmo, padeda greičiau jį diagnozuoti, atpažinti ir suprasti.

Kaip ir daugelyje Oskaro spektaklių, šiame aktualizuojamos klasikinės, antikinės temos, svarbios šiai dienai, šiai valandai, mūsų

aplinkai. Todėl dirbti su Oskaru visada įdomu, o žiūrovams įdomu stebėti rezultatą. Neabejoju, kad „Tartiufas“ bus aukštos temperatūros kūrinys.

Tartiufai persmelkę daugybę mūsų gyvenimo sričių – ir politiką, ir kultūrą. Ko gero, taip buvo visais laikais, bet ypatingos šiltnamio sąlygos tartiufizmui susiformavo šiandieninio meno sferoje, kur meno vartotojas be tartiufo pagalbos nebežino, kur čia „genialus menas“, be tartiufo pagalbos jis nežino, kurį meno kūrinį verta įsigyti, be tartiufo pagalbos jis nežino, kur yra atsidūręs. Baisoka dar ir tai, kad siekiant valstybės paramos menui tenka naudoti tartiufo priemones... Su tartiufais esame verčiami kalbėti tartiufo kalba... Daugybė žmonių kvailinami, mes tai stebime ir mums tai turbūt nepatinka.

Man asmeniškai šiandienio tartiufo aspektas yra pats įdomiausias. Bet puikiai suprantame, kad dramos spektaklis yra sintetinio meno žanras, kur visos sudedamosios dalys turi tarnauti vienam tikslui. O tikslą formuoja režisierius. Todėl kiekvienas trupės narys, atsinešdamas savo tartiufo sampratą į šį bendrą mūsų sumanymą, savaip jį praturtina, daro originalesnį, bet niekas neturi dominuoti. Svarbu sukurti harmoningą visumą.

PARENGĖ DAIVA ŠABASEVIČIENĖ

Anonsai

Klaipėdos dramos teatras Vilniuje

Klaipėdos dramos teatras vasario pradžioje svečiuosis Vilniuje. Nacionaliniame dramos teatre (Gedimino pr. 4) vasario 1 ir 2 d. 19 val. klaipėdiečiai parodys Augusto Strindbergo psichologinę dramą „Tėvas“ (rež. Māra Ķimele), o vasario 7 d. 18.30 – Gintaro Grajausko „Pašaliniams draudžiama“ (rež. Oskaras Koršunovas). Tai naujausios Klaipėdos dramos teatro premjeros. Latvių režisierė Māra Ķimele – viena žinomiausių Latvijos teatro

„Pašaliniams draudžiama“

A. KUBAIČIO NUOTR.

figūrų. 1969 m. baigė A. Lunačarskio teatro meno institutą Maskvoje, A. Efroso mokinė. 1969–1989 m. Valmieros dramos teatro režisierė. 1975–1993 m. dėstė aktorius meistriškumą ir režisūrą Latvijos Jazepo Vytuolio konservatorijoje Rygoje (nuo 1991 m. – Latvijos Jazepo

Vytuolio muzikos akademija), nuo 1996 m. – Latvijos kultūros akademijoje Rygoje. 1990–1993 m. teatro „Kabata“ Rygoje, 1994–1996 m. ir nuo 2003 m. – Naujojo Rygos teatro režisierė. Klaipėdos dramos teatre Māra Ķimele 2012 m. yra pastačiusi P. O. Enquisto psichologinę dramą „Lūšies valanda“, atnaujintas spektaklis šiemet vėl bus rodomas.

Kodėl tie, kurie mylėjo vienas kitą, nutolsta, užsidaro savo privačiuose pasaulėliuose, o meilę pamažu pakeičia iš pradžių abejingumas, o paskui ir atvira neapykanta? Kaip mes išmokstame to baisaus meno vienas kitą iš lėto nuodyti tylia pagieža, o paskui apskritai

paskelbiame vienas kitam atvirą negailestingą karą? Strindbergas savo pjesėje „Tėvas“ tiksliai ir negailestingai analizuoja paskutinę šios nepastebimos transformacijos fazę, baisią savo nenumaldomai augančią neapykantą.

Gintaro Grajausko pjesės „Pašalinams draudžiama“, turinčios autobiografinių momentų, pagrindinis herojus – Poetas. Iš pradžių visai jaunas, jis keliauja per laiką ir gerai atpažįstamas situacijas, pamažu bręsdamas ir mėgindamas perprasti savo paskirtį pasaulyje. Jis puikiai suvokia visą savo egzistencijos tragikomiškumą, tačiau nelabai ką gali pakeisti – šitame keistokame *road*

movie, vadinamame gyvenimu, jis tėra tik vienas iš personažų. Groteskas, farsas, autoironija – trys amžini jo palydovai. Kelionėje Poetas sutinka daugybę žmonių – nuo seno Bitininko, jaunystėje buvusio žinomo poeto, iki beveik metafizinės Valytojos. Kartais galima įtarti, kad tas jaunas poetas sutinka save patį, senatvėje virtusį ramiu išminingu bitininku. Poetą lydi ir savotiškas antikinis choras – šiurpokos būtybės, save kaskart vis kitaip įvardijančios. Gal tai nebe gyvųjų, o mirusiųjų kelionė – po teritoriją tarp gyvenimo ir mirties?

KLAIPĖDOS DRAMOS TEATRO INF.

Prometėjiškas fraktalas

Tomo Martišauskio paroda „Pievų spėlionės“ galerijoje „Sodų 4“

ARVYDAS GRIŠINAS

Šiuolaikinio meno skeptikai nere-tai yra linkę piktintis arba tuo, kad jį sunku suprasti, arba tuo, kad jis per paprastas, technine prasme primityvus. Dailiausias šiuolaiki-nio meno žiedelis, konceptualioji jo pusė, kartais kritikuojama kaip bereikšmė beletristika arba priešin-gai – neįkandamas riešutėlis. Kar-tais, pripažinkime, taip ir būna. Tačiau kitais atvejais tiesiog reika-lingas raktas, padedantis atskleisti kūrinio vertę ir sudėtingumą. Kaip tik tokiu „atsirakinančiu“ atveju ir laikytina nauja Tomo Martišauskio paroda „Pievų spėlionės“, sausio 12 d. atidaryta galerijoje „Sodų 4“.

Vidury ekspozicijos salės, po stiklu ir ant jo, „muziejiškai“ iš-dėlioti keli objektai: erelio iš-kamša, Lietuvoje rastas meteo-ritas, meteorologinio baliono talpykla, sugniaužtas ir išdegtas glazūruotas porcelianinis molio gabaliukas su pirštų išspaudais (užuomina į autoriaus ankstesnę parodą „Įrankis“, 2013), ant bis-muto dirbtinai išauginti pirami-diniai kristalai ir kiti *ready-made* objektai. Beje, autoriaus žodžiais, mintis šiai parodai kilo viešint Vokietijoje. Bismutas vokiškai yra *Wiesemutung* (*Wiese* – pieva,

mutung – spėlionė). Iš čia ir paro-dos pavadinimas.

Be keistojo mini muziejaus eks-ponuojama keletas kitų objektų. Ant grandinės sukabinti popieri-niai kamuoliai, ant kurių paviršiaus išspausdinti iš *Google Earth* „vogti“ vaizdai. Stovi suskaidytas karka-sinis nedidelio kraterio, esančio tamsiojoje mėnulio pusėje, auten-tiškos formos maketas. Nuo grindų iki lubų „liepsnoja“ LED lempučių juosta, jos spalvinis ir dinaminis pobūdis suprogramuotas pagal tikros ugnies degimo algoritmą. Ant sienų išpaisyti gravitacinio lauko ir mi-nėtojo „įrankio“ scheminiai brėži-niai. Ant kitos sienos spirale sura-šyti žmogų apibūdinantys dalyviai. Ant žemės guli išdidintas stilizuotas kampuotų formų 3D spausdintuvu spausdintų žmogaus kepenų ma-ketas. Ir... kabo Ridley Scotto reži-suoto 2012 m. filmo „Prometėjas“ plakatas.

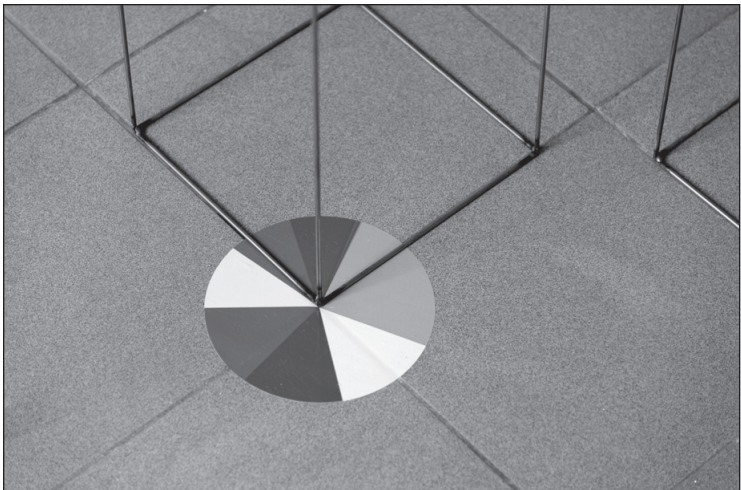
Veikiausiai būtent tokios tiesmu-kos nuorodos ir reikia, kad žiūro-vui imtų vyniotis šis konceptualus siūlų kamuoliukas. Prometėjo mi-tas ir tampa raktu į daugybę užuo-minų ir asociatyvių simbolinių re-prezentacijų, kurios sudaro teminę šios parodos visumą. Pasakojimas čia vystomas ne linijine tvarka, o fraktalo principu. Nuo Prometėjo archetipo prasminis turinys auga ir

šakojasi į šalis kaip bismuto krista-las. Staiga erdvėje esantys objektai ima kalbėtis, vienas kitą aiškinti.

Tomą Martišauskį šioje parodoje domina prometėjiškas žmogaus ir visatos pradas bei šių dalykų tarpu-savio santykis. Žinoma, tai – plati tema, dėl to autoriui kyla grėsmė kalbėti per siaurai arba per sekliai. Veikiausiai todėl pasirenkama talpi simbolių ir metaforų kalba. Užsi-kabinama už mitologinių provaiz-džių – ugnies, Prometėjo kepenų, erelio. Naudojama kitų jau aptarta ir todėl informatyvi mitologinė vaizdinija.

Tačiau ši gerai žinoma proble-matika yra praplečiama. Konkre-čiai – prancūzų filosofo Bernard’o Steiglerio įkvėptomis idėjomis. Martišauskį domina šio filosofo *opus magnum* laikytinas veikalas „Technika ir laikas“ („La Technique et le Temps“), kuriame tarp kitų da-lykų autorius pristato savo žmogaus prigimties teoriją. Anot Stieglerio, technologija yra organiška žmo-giškumo dalis, o švietėjiškas gam-tos ir kultūros supriešinimas yra klaidingas. Įrankis, techninis įren-ginys, skaitmeninė, virtuali rea-lybė yra natūralūs gamtiškos, nes žmogiškos, būties, o gal padermės komponentai.

Būtent į šį kontekstą Tomas Martišauskis ir įdeda Prometėjo

Tomas Martišauskis, iš parodos „Pievų spėlionės“. 2017 m.

L. SKAISGIELOS NUOTR.

problematiką. Tačiau vietoj vien-prasmiško technokratinio apaš-talavimo autorius išlaiko kritišką laikyseną. Jam rūpi tokia kos-mologiniame naratyve apčiuopti žmogiškąją būklę (iš čia spirale besisukantys žmogaus apibūdini-mai). Prometėjas techniniu jude-siu, minkydamas molį, palikdamas jame įspaudą, kaip meteoritas pa-lieka kraterį, sukuria žmogų. Nu-sižengdamas, pavogdamas ugnį iš dievų jis suteikia jam styglerišką galią ir ydingumą. Šis prigimtinis ydingumas atsispindi ir netobu-loje skaitmeninėje LED liepsnoje, ir kapotų formų kepenų modelyje, ir *Google Streets* cenzūruotuose pa-saulio vaizduose. Šviesiosios ir tam-siosios Mėnulio pusės su krateriu alegoriniame motyve ši gili ir para-doksali dviprasmybė itin išryškėja.

Koncepcinės rūdos klodų Tomo Martišauskio parodoje tikrai ne-trūksta. Žiūrovui leidžiama pasi-rinkti savo interpretacinį kampą,

bet tai neišblaško bendros teminės vienvovės. Galbūt būtų praver-tę net ir daugiau tiesioginių užuominų žmogui iš šalies, iš kurios pusės reikėtų imti nagrinėti šį bismuto kristalą. Todėl lankytojus norėtųsi paskatinti apsilankyti autoriaus vedamose ekskursijose, idant ap-čiuoptų visą parodoje nagrinėjamą probleminį lauką. Martišauskis tei-gia parodą kūręs sėdėdamas prie kompiuterio – įrankio, nulemian-čio šiandienę žmogišką realybę. Ar „Pievų spėlionėms“ pavyks įtikinti savo pasiūlyta žmogiškumo ir pa-saulio viziją, ar tai – tik dar viena iš daugelio „matricų“, žiūrovui teks nuspręsti pačiam.

Paroda veikia iki 2017 m. sausio 28 d.
Projektų erdvė „Sodų 4“ (Sodų g. 4, Vilnius)
Dirba trečiadieniais–penktadieniais
16–20 val. arba susitarus telefonu
+37062689230

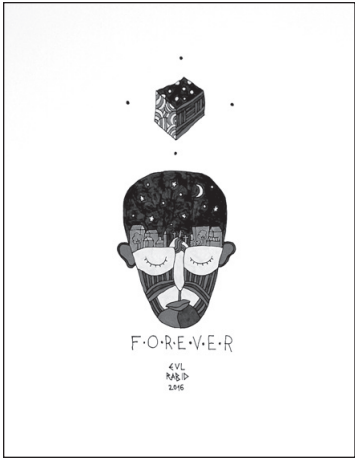
Primiršta laisvė

Jono Valatkevičiaus paroda „Viskas bus gerai“ Marijos ir Jurgio Šlapelių namo-muziejaus galerijoje

MONIKA KRIKŠTOPAITYTĖ

Jonas Valatkevičius yra tikras meni-ninkas, nors mums geriau žinomas kaip kuratorius, dirbęs Šiuolaikinio meno centre, dažniau ne prie tuo metu madingų naujoviškų parodų, o prie tų, kur reikia. Bet padarė jas taip gerai, kad iki šiol prisimename: Marijos Teresės Rožanskaitės, Ri-čardo Vaitiekūno, Šarūno Saukos ir kt. Dirbo ir su šiuolaikiniais me-nininkais, rašė labai įtraukiančius tekstus. Ir dabar bet kuri redakcija laukia bet ko, ką tik jis parašytų. Atrodytų, kad Jonas iš visų pusių puikiausiai žino, kaip yra daroma menininko karjera. Bet jis jos ne-daro. Tuo yra dar tikresnis už tikrus menininkus. Nes karjeros darymas reiškia kompromisus.

Jis buvo menininkas, iš kurio ėmiau pirmąjį interviu prieš kokius dvylika metų. Manau, tai didelė sė-kmė – netikrumo akimirką sutikti tokį gerąjį Joną. Pokalbis buvo pa-našesnis į psichologo konsultaciją. Net į blogai užduotus klausimus

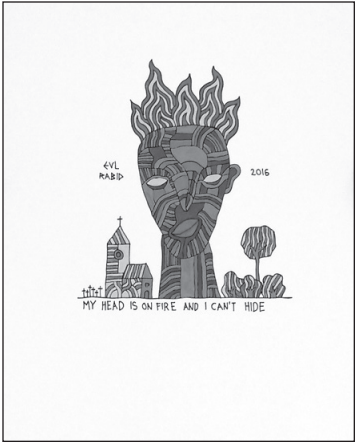
Jonas Valatkevičius, „Forever“. 2016 m.

atsakė aiškiai ir labai ramiai. Tuo metu jis tapė ant palaikių dėžių kar-tonų, nespinduliavo jokio egocen-trizmo ar migloto paslaptینگumo, jo nereikėjo dekoduoti. Jis suteikė viltį, kad menas būna absoliučiai grynas. Grynas ta prasme, kad tarp kūrėjo ir kūrinio neleidžiama įsiterpti jokiai marazmui (madų, teorijų, įtakos grupių ir t.t.), kad jis niekam neturi patikti. O tai yra laisvė. Svaiginanti laisvė. Manau,

šitai labai paveikė mano nebran-džios asmenybės formavimąsi. Gal dėl tokių atvejų ir likau menotyroje. Štai ką gali grubūs Jono kartonai... Todėl geriau jų nenuvertinti.

Dabartinė ekspozicija palyginus su minėtąja daug tvarkingesnė išo-riškai: kartonai balti, pagal forma-tavimą jaučiasi, kad darbai kurti kaip serija. Dešimtmetis reklamos srityje daro savo. Tačiau tai – tas pats degantis Jonas. Su įkyriomis mintimis, pankiškais gestais, ironiškai juokaujantis su fundamentalia vienatve.

Parodą inicijavau tam, kad sau priminčiau, kaip atrodo grynas menas, ir patirčiau jo poveikį. Tai labai sveika, kai nauji vėjai dar at-akliau reikalauja iš kūrėjo vers-lumo, pamatuojuamos naudos: per-žiūrų kiekio kaip įrodymo, kad esi ko nors vertas. Save įvardinau par-odos koordinatorė todėl, kad ku-ratoriaus vardu šiomis dienomis piktnaudžiaujama. Kažkodėl ma-noma, kad užtenka atlikti vos kelis vadybinius veiksmus. Bet kurato-rius šiuolaikine prasme yra kūrėjas:

Jonas Valatkevičius, „My head is on fire and I can't hide“

NUOTRAUKOS IŠ ASMENINIO ARCHYVO

reginio, struktūros, pasakojimo ar net menininko. Nei aš Joną atradau, nei veikiu jo kūrybą.

O tai, ką pamatysite ant sienų, yra atsakas į pasaulio beprotybę tokiomis pat priemonėmis, kokio-mis mus puola kasdieniai įvairių rū-šių kanalai. Akivaizdu, kad vaizdai yra dabarties žmogaus, gyvenan-čio agresyvios virtualybės amžiuje.

Degančios galvos, smegenis užžėlu-sios gėlės yra hibridiniai vaizdiniai, sudėlioti iš labai įvairių šaltinių: ir iš vizualių išpūdžių, ir iš teksto (posa-kių, frazių) išlindę vaizdai. Pačiame kūrinyje vaizdo ir žodžio santykis ironiškas arba toks nuoširdus, kad atrodo ironiškai (autoriui tai ži-nant). Jono estetika kartais apsi-meta tuo, kas veda iš kantrybės.

Man atrodo svarbu ir vertinga, kad kūriniai suteikia iškrovą ne tik autoriui, bet ir žiūrovui. Kaip žaibolaidis. Nors yra žiaurumų, negniuždo, nesutraukia vidurių, o sutvarko jausmus ta prasme, kad perkelia chaosą į simbolinį lygmenį, randa jam vietą. Štai, prašau, Jums ir meno galia. Todėl ir teigiu, kad Jonas, nors ir slepiasi kuklumo, ne-reikšmingumo futliare, yra savaip didis menininkas.

Paroda veikia iki vasario 4 d.
Marijos ir Jurgio Šlapelių namo-muziejaus galerija (Pilies g. 40, Vilnius)
Dirba trečiadieniais–šeštadieniais 11–17 val.,
sekmadieniais 11–16 val.

Ateitis yra mano pagrindinis rūpestis

ATKELTA IŠ 1 PSL.

menininkus, kurie ketina naudoti videomeną kaip istorijos tyrinėjimų įrankį. Dažniausiai tai galima daryti per architektūrą, nes taip pavyksta kurti pasakojimą. Viena vertus, galima naudoti architektūrą kaip kalbą ir taip konstruoti diskursą, tad meno kūrinį pripildyta muziejaus erdvė tam puikiai tinka. Labai svarbu suprasti, kad architektūra atspineša savas reikšmes. Dėl to manau, kad mums reikia menininkų pagalbos. Kita vertus, manau, kad architektūra visada yra kritinis tekstas savaime, nes kai kuri projektą, tavo tikslas yra pakeisti tikrovę, vadinasi, – kuri kritinį požiūrį. Jeigu nori pateikti architektūrinį pareiškimą, turi sukurti pareiškimą tikrovei, savo kolegoms, miestui, merui ir t.t. Galų gale abu aspektai yra labai įdomūs: architektūra kaip muziejaus gyvenimo dalis, kas taip pat gali tapti itin vertingu kritikos įrankiu ir pačios architektūros gyvenimo kritiniu aspektu. Bet koks jaunas architektas turi žinoti savo kritines galias. Štai todėl mes taip vertiname „Superstudio“ – jie naudojo tik kritinę galią. Tam tikra prasme iš jų jaučiame kritinę įtaką pasauliui, kuri nėra susijusi vien su statybomis. Manau, kad darbas muziejuose šiuos dalykus labai išgrynina. Neretai muziejams tenka pakreipti architektūrą, kad ji taptų aktyviu miesto agentu.

J. R.: Po paskaitos kilo įdomi diskusija apie tai, ką mes turime ir ko ne. Taip pat apie nebaigtas ar apleistas erdves. Kaip jūs įvertintumėte šiuolaikinių griuvėsių (turiu omeny nebaigtus ar apleistus statinius) reikšmę?

P. C.: Lietuva yra gana jauna šalis. Akivaizdu, kad jaunų architektų karta norėtų būti avangardas, kurti savo tarptautinę reputaciją ir, be abejo, įgyvendinti individualų požiūrį į architektūrą, dizainą ir stilių. Suprantama, kad jie nori plėtoti

Pippo Ciorra per paskaitą NDG

G. AKELIO NUOTR.

naująją kalbą, patekti į tarptautinių naujovių areną, atsidurti naujų pastatų ir stilių kontekste. Tačiau atkreipkime dėmesį į faktą, kad Lietuva yra daugiasluoksni, joje daug „politinių ir geologinių erų“. Dėl to mūsų šalis turi praeities archeologiją ir dabarties archeologiją, kuri galėtų tapti augančiu architektų įkvėpimo šaltiniu, įkvėpti juos vystyti šiuos aspektus ir formuoti savitą, šiuolaikinį suvokimą. Tuo pačiu metu jie galėtų pasinaudoti istorijos įtaiga. Kadangi šalį sudaro skirtingų epochų liekanos, formuoti su praeitimi niekaip nesusijusį stilių yra iššūkis. Dėl to patarčiau derinti individualias idėjas su istoriniu ir politiniu architektūrinės praeities kontekstu.

J. R.: Kaip jūs įvardytumėte tapatybės vaidmenį ir svarbą šiame kontekste?

P. C.: Tiesą sakant, linkstu manyti, kad žmogus, kuris užduoda klausimus apie tapatybę, pats turi tapatybės problemų. Aš manau, kad visiškai nėra būtina jaudintis dėl tapatybės, gerokai svarbiau plėtoti globalų supratimą. Tarkime, yra daugybė priežasčių mąstyti plačiau ir diskutuoti apie

ekologiją, vartojimą, energiją. Šiuolaikinis architektūros traktavimas nelabai sutampa su geografinėmis apibrėžtimis.

J. R.: Kalbėdami apie šiuolaikinius griuvėjus matome juose galimybę tik tuomet, kai kas nors aiškiai ją parodo, pristato. Galbūt tokia galėtų būti mūsų kritinio-kuratorinio požiūrio į architektūrą funkcija?

P. C.: Negaliu nesutikti. Taip pat norėčiau pridurti, kad Lietuva turi daug potencialo dizaino ir architektūros srityse. Nesu tikras, ar taip jau svarbu kaskart rengti atvirą diskusiją apie istorinių pastatų vertę. Kur kas svarbiau ištirti „minkštąsias“ ir „kietąsias“ jų dalis.

J. R.: Taip, bet tai labai asmeniškai!

P. C.: Būtent, ir labai svarbu išlaikyti individualumą tiek bendruomenėje, tiek globalioje erdvėje. Architektas turi rasti savo vietą pasaulyje.

J. R.: Ką atrasti ar ištirti Lietuvoje jums būtų įdomiausia?

P. C.: Jei būčiau jaunas architektas Lietuvoje, būčiau labai įkvėptas. Mačiau tą gražų nebaigtą Nacionalinį stadioną – kiek visko su juo būčiau galėjęs padaryti! Taip pat atkreipiau dėmesį į pastatą, kurį

norima sugriauti – aš jį vadinu lietuvų Aldo Rossi (buvęs Policijos pastatas Giraitės gatvėje, – J.R.). Manau, kad architektai iššvaistė galybę laiko kovoms „ar tu modernistas, ar tu postmodernistas“. Drįsčiau sakyti, kad XX a. architektai elgėsi kaip politikai, kūrė „Modernistų partiją“, „Funkcionalistų partiją“, „Racionalistų partiją“. Tokios asmenybės kaip Le Corbusier norėjo suburti kuo daugiau sekėjų. Šiais laikais architektai siekia dalytis idėjomis per edukaciją, mokymą. Kai miestas turi savo archeologiją, praeities pėdsaką, ir jau tiek pasisekė, kad „archeologija“ siekia ne kokį XV a., o jai viso labo 15–20 metų, galima ja manipuluoti ir per ją pateikti savo idėjas. Tiesą sakant, jums ir jūsų miestui turėtų būti nepaprastai įdomu, nes jūs galite išnaudoti jau sukurtą erdvę. Miesto kompozicijos idėja yra tikrai šiuolaikiška, miestas tarsi šaukia: „Darykite ką nors su mano griuvėsiais!“ Labai norėčiau atsivežti čia studentus, kad galėtume padirbėti prie įdomių erdvių atnaujinimo, perkūrimo projektų.

J. R.: Jūs sakote, kad architektūra savaime yra pareiškimas, todėl kiekvienas turi suvokti savo darbo reikšmę.

P. C.: Be abejo, architektūra gali būti suvokiama kaip pareiškimas apie save, apie asmenybę, apie laiką ir vietą, apie globalią architektūros erdvę. Architektūra taip pat tam tikra prasme gali būti problemų sprendimo būdas.

J. R.: Kaip manote, ar jauni architektai gali būti kritiški, drąsūs ir laisvi tiek, kad galėtų išmintingai žaisti su atmintimi?

P. C.: Žinoma, teorija šioje stadijoje negali būti nuvertinta. Aš manau, kad ir ką darytume, viskas mūsų visuomenėje turi prasmę. Konfliktas dažniausiai kyla tuomet, kai kas nors veikia

neatsižvelgdamas į egzistuojančias normas ir konvencijas. Kai konfliktas išsisemia, jis gali būti paverstas tam tikra išraiška.

J. R.: Mane taip pat domina šių dienų konvencijos. Kaip tradicinio muziejaus koncepcija gali būti suderinta su inovatyviais ir kūrybiškais požiūriais? Jūs, kaip architektas ir modernistas, dirbate muziejuje – ar tai nėra kontroversiška?

P. C.: Svarbiausia, šiais laikais itin svarbu išsaugoti ateitį. Kad tai įgyvendintum, turi užsiimti gamyba. Rizikingiausia mūsų paveldo dalis ir yra ateitis. Muziejus tuo ir užsiima, būdamas interaktyvi žaidimų aikštelė ir agentas. Man asmeniškai galimybė dirbti su archyvu muziejuje visada yra profesinis malonumas. Tai man leidžia jaustis patogiai.

J. R.: Vadinasi, jūs siūlote sutelkti žvilgsnį į ateitį?

P. C.: Taip, praeitis visada yra čia. Patikėkite manimi, kai esi italas, nuo pat gimimo jauti galingą „kultūrinį / istorinį svorį“. Neverta kovoti su šiuo nuodu. Dėl to aš nekvėstuoju savo atminties, ji yra neišvengiama. Atvirkščiai, manau, kad būtent atmintis dažnai suteikia įrankius ateities tyrinėjimams. Kadangi esu modernistas, sakyčiau, mano pagrindinis rūpestis yra ateitis. Kalbant hipotetiškai, jeigu prarastume ateities kontrolę, pradėtume gyventi utopijoje, o tai gali suteikti ir smagių potyrių, ir kartu siaubingų katastrofų. Todėl aš nebesijaudinu dėl savo praeities tapatybės.

J. R.: Vadinasi, Jūs sutinkate, kad architektai turi kvestionuoti realybę išskirtiniu būdu?

P. C.: Ko gero, taip. Niekas jiems neturi būti savaime suprantama.

J. R.: Ačiū už pokalbį.

POKALBĮ IŠ ITALŲ KALBOS VERTĖ VLADA KALPOKAITĖ

Kronika

Viešas pareiškimas dėl paminklo Jonui Basanavičiui konkurso rezultatų

Lietuvos spaudai, Vilniaus merui, Vilniaus vicemerui, Vilniaus miesto savivaldybės tarybai, LR Kultūros ministrai, LR Kultūros viceministrai Kultūros paveldo departamentui

Vilniaus rotušės Kamerinėje salėje vyksta konkurso, skirto paminklo Jonui Basanavičiui Vilniuje, projektų paroda. Meno ekspertų organizacijos – Tarptautinės dailės kritikų asociacijos Lietuvos sekcija, Lietuvos dailės istorikų

draugija, Lietuvos tarpdisciplininio meno kūrėjų sąjunga, Modernaus meno centras – kviečia Jono Basanavičiaus jamžinimo konkurso organizatorius ir žiuri pripažinti, kad meniniu požiūriu konkursas nepavyko.

Siūlome neskirti jokios premijos, nes 2017 m. iki vasario 16 d. viešai vertinimui pristatyti darbai yra nepakankamo arba žemo meninio lygio ir tinkamai neįprasmina patriarcho asmenybės bei veiklos. Kai kurių pateiktų projektų realizavimas taptų veikiau Jono Basanavičiaus atminimo paniekimu, o ne jamžinimu.

Manome, kad projektai nepateisina visuomenės lūkesčių, o meno specialistams kelia didelį susirūpinimą, todėl rekomenduojame ieškoti būdų pritraukti

daugiau kūrėjų, kad būtų pasiektas Vilniaus savivaldybės išsikeltas tikslas.

Nijolė Adomonytė, prof. dr. Aleksandra Aleksandravičiūtė, dr. Algė Andriulytė, dr. Rasa Antanavičiūtė, dr. Lina Balaišytė, Jurga Barilaitė, Laima Bialopetravičienė, Aistė Bimbirytė-Mackevičienė, dr. Lijana Birškytė-Klimienė, dr. Raimonda Bitinaitė-Širvinskienė, dr. Rasa Butvilaitė, doc. dr. Aušrinė Cemnolonskė, Kristina Civišnikienė, Jurij Dobriakov, Rokas Dovydenas, doc. dr. Marija Drėmaitė, Konstantinas Gaitanži, Danutė Gambickaitė, Gabrielė Gervickaitė, dr. Asta Giniūnienė, dr. Liepa Gričiūtė-Švėrebiienė, dr. Erika Grigoravičienė, dr. Marius Iršėnas, Milda Ivanauskienė, doc.

dr. Lolita Jablonskienė, prof. dr. Giedrė Jankevičiūtė, dr. Margarita Janušonienė, Violeta Jasevičiūtė, dr. Aukšė Kaladžinskaitė, Virginijus Kinčinitis, dr. Ingrida Korsakaitė, Laima Kreivytė, Monika Krikštopaitytė, Kęstutis Kuizinas, dr. Laima Laučkaitė-Surgailienė, dr. Miglė Lebednykaitė, dr. Jolita Liškevičienė, Dainius Liškevičius, prof. dr. Elona Lubytė, dr. Jurgita Ludavičienė, Raimundas Malašauskas, Jolanta Marčišauskytė-Jurašienė, dr. Neringa Markauskaitė, Jūratė Markevičienė, dr. Sigita Maslauskaitė-Mažylienė, Saulė Mažeikaitė-Teiberė, prof. dr. Giedrė Mickūnaitė, Rūta Mikšionienė, Vytautas Mikšionis, Rita Mikučionytė, dr. Jolita Mulevičiūtė, Daina Narbutienė, doc. dr. Agnė Narušytė, Ringailė

Papartytė, dr. Rūta Pileckaitė, dr. Ieva Pleikienė, Liutauras Pšibilskis, doc. dr. Ramutė Rachlevičiūtė, dr. Tojana Račiūnaitė, dr. Dalia Ramonienė, dr. Eglė Rindzevičiūtė, Karolina Rybačiauskaitė, dr. Aurelija Rusteikienė, doc. dr. Raimonda Simonaitienė, dr. Skirmantė Smilingytė-Žeimienė, Kristina Stančienė, Ieva Stasevičiūtė, dr. Gabija Surdokaitė-Vitienė, Miglė Survilaitė, doc. dr. Helmutas Šabasevičius, doc. dr. Vaida Ščiglienė, dr. Jolanta Širkaitė, dr. Skaidra Trilupaitytė, dr. Vytautas Tumėnas, Dovilė Tumpytė, dr. Skaidrė Urbonienė, dr. Aušra Vasiliauskienė, dr. Dalia Vasiliūnienė, dr. Virginija Vitkienė, doc. dr. Birutė Rūta Vitkauskienė, dr. Jolanta Zabulytė, dr. Danutė Zovienė

Susitikimai su prancūzų kinu

Prasideda „Žiemos ekranai“

Sausio 26 d. Vilniuje prasideda prancūzų kino savaitė „Žiemos ekranai“. Ją jau dvilyktą kartą rengia Prancūzų institutas Lietuvoje. Iki vasario 10 d. renginys vyks vienuolikoje Lietuvos miestų – Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Marijampolėje, Alytuje, Varėnoje, Anykščiuose, Palangoje, Raseiniuose – ir pristatys kelias programas: pastaraisiais metais sukurtus prancūzų filmus, kuriuos jungia susitikimų tema, retrospektyvinę programą „(Ne)tikros istorijos“ ir du animacinius filmus vaikams – klasikinį Paulio Grimault „Karalius ir paukštis“ („Le Roi et l’Oiseau“ 1947–1953), sukurtą pagal Jacqueso Prevert’o scenarijų, bei garsaus šiuolaikinio animacijos kūrėjo Sylvaino Chomet „Belvilio trynukės“ (Lietuvoje filmas rodytas kaip „Trijulė iš Belvilio“).

Lietuvoje viešės kino kūrėjai Antoninas Peretjatko, jo filmas „Džiunglių įstatymas“ ir atidarys festivalį, Xavier Seronas ir aktorius Vincentas Macgaine’as. Jie dalyvaus ir „Žiemos ekranų“ susitikimuose bei diskusijose. Peretjatko diskutuos tema „Kinas – visuomenės kritika ir veidrodis“ (25 d. 17 val. Prancūzų institute Vilniuje); sausio 31 d. 17 val. kavinėje „Coffee Inn Roasters“ vyks pokalbis apie nepriklausomą kino gamybą „Išgyventi kaip kine“, bus kalbama apie kūrybinę ir vadybinę nepriklausomos kino gamybos pusę; vasario 1 d. 17 val. Prancūzų institute Vilniuje rengiama diskusija „Mokykimės su kinu“, skirta kino edukacijai.

Pagrindinėje programoje „Susitikimai“ gausu ir žinomų, ir naujų vardų. Viena pagrindinės programos puošmenų – prancūzų kino meistro André Téchiné filmas „Septyniolikmečiai“ („Quand on a 17 ans“, 2016). Tai išmintingas pasakojimas apie brendimą, draugystę, seksualinės tapatybės paieškas. Pagrindiniai filmo veikėjai Damjenas ir Toma iš pradžių nekenčia vienas kito. Jie lanko tą pačią mokyklą mažame provincijos mieste, pietvakarių Prancūzijoje. Damjeno mama Mariana yra gydytoja, tėvas pilotas retai būna namuose. Tamsiaodį Toma įvaikino valstiečių šeima. Mariana nusprendžia padėti kūdikio laukiančiai Toma mamai ir pakviečia vaikina pagyventi pas save. Tai paskatina Damjeną ir Tomą įsižiūrėti vienas į kitą, pamažu atsiranda susižavėjimas, kuris verčia abejoti lytine tapatybe. Téchiné ne tik subtiliai pasakoja apie pirmąją meilę, bet ir psichologiškai tiksliai piešia iš skirtingų socialinių sluoksnių kilusių vaikinių santykius.

Kito garsaus prancūzų režisieriaus Benoit Jacquot filmas „Iki niekados“ („A Jamais“, Prancūzija, Portugalija, 2016) – populiaraus amerikiečių rašytojo Dono DeLillo

romano ekranizacija. Tai kupina juodojo humoro egocentriško kino režisieriaus Rėjaus (Mathieu Amalric) ir gražios šiuolaikinės menininkės Lauros (Victoria Guerra) istorija. Rėjus miršta ir Laura lieka namuose prie jūros. Bet greit ji suvokia, kad nėra čia viena...

Iš naujųjų kūrėjų bene daugiausia liaupsių pernai nusipelnė Antoninas Peretjatko ir jo komedija „Džiunglių įstatymas“ („La Loi de la jungle“, 2016). Jos veikėjas Markas – Standartizacijos ministerijos stažuotojas – siunčiamas į Prancūzijos Gvianą pritaikyti europietiškus standartus uždarai slidinėjimo trasai, kuri turi atgaivinti šio krašto turizmą. Kai viskas ima byrėti, Markui paskiriama padėjėja – mergina, pasižyminti stipriu charakteriu. Prancūzų kritikai šį filmą lygino su Bruno Dumont’o „Sekliais vandenimis“ ir vadino viena geriausių pastarųjų metų satyrinių komedijų, o „Les Inrockuptibles“ apibūdino taip: „Claude’o Zidi filmas, nufilmuotas Godard’o, kuriame daug nuogų merginų, sraigtasparnių ir vorų, bet pirmiausia puiki politinė burleska.“

Jeano-Christophe’o Meurisse’o ir teatro trupės „Navaros šunys“ debiutinis filmas „Apnėja“ („Apnée“, 2016) pratėsia „Džiunglių įstatymo“ temas, provokacijas ir stilių. Tai siurrealistinis filmas apie šiuolaikinę Prancūziją, primenantis situationistus ir absurdo teatrą, todėl gali nustebinti žiūrovus vulgarumu ir absurdiškais gegais. Trys jo herojai Selina, Tomas ir Maksensas viską daro kartu ir įkūnija prancūzų revoliucijos šūkį apie laisvę, lygybę ir brolybę. Jie nori sukurti šeimą, turėti namus, darbą ir išmintingus vaikus bei kasdien maitintis austrėmis. Tačiau trys draugai nesugeba prisitaikyti prie žiaurios ekonominės ir administracinės realybės, todėl iškeliauja į Prancūzijos platumas ieškoti efemeriškos laimės.

Pagrindinės programos filmai leidžia pažvelgti į šių dienų problemas pasitelkus įvairius požiūrius ir išvengiant stereotipų. Joachimio Lafosse’o filme „Poros ekonomika“ („Economie du couple“, Belgija, Prancūzija, 2016) rodomi vyras ir žmona (meistriškas Bérénice Bejo ir Cédrico Kahno duetas) skiriasi po 15 bendro gyvenimo metų. Tačiau jie kartu su dviem dukterimis priversti ir toliau gyventi viename name, nes vyras neturi lėšų persikelti kitur. Belgų debutanto Xavier Serono juodojo humoro komedijos „Galvą guldaui“ („Je me tue a le dire“, Belgija, Prancūzija, 2016) herojus Mišelis iš gydytojo sužino, kad mirs, bet nusprendžia gyventi, kad padėtų savo mamai – maitintų jos kates, leistų jai mėgautis putojančiais gėrimais ir mylėti sūnų. Damieno Manivelio minimalistinė

poetinė drama „Parkas“ („Le Parc“, 2016) pasakoja apie du paauglius, kurie vasarą susitinka parke, įsimyli, bet vakare jiems teks išsiskirti. Populiarios „Youtube“ kūrėjos Solange (po šiuo slapyvardžiu slepiasi Inos Michalache) komedija „Solanž ir gyvieji“ („Solange et les vivants“, 2016) – įvairių situacijų, kuriose atsiduria nualpusi mergina ir jos savanoriai slaugytojai, mišinys, dar viena komedija – Sébastieno Betbederio „Kelionė į Grenlandiją“ („Le Voyage au Groenland“, 2016) – rodys du trisdešimtmečius paryžiečius aktorius, nusprendusius pabėgti nuo visų problemų pas vieno jų tėvą į mažytę inuitų bendruomenę, kurioje atras visus vietinių tradicijų malonumus. Vienintelis pagrindinės programos dokumentinis filmas – Emilie Brisavoine filmas „Polina ištrūksta“ („Pauline s’arrache“, 2015) rodys netradicinę šeimą, iš kurios nori pabėgti maištaujanti paauglė.

Tarp tiesos ir istorijos

Retrospektyvinė programa „(Ne)tikros istorijos“ pradžiugins sinefilus. Joje – pripažintų vaidybinio ir dokumentinio klasikų filmai, kontroversiškų šių dienų autorių kūriniai.

Pasak prancūzų Naujosios bangos, Jeanas Renoiras (1894–1979) buvo tikras kino autorius. Jo „Žaidimo taisyklės“ („La Règle du jeu“, 1939) – vienas svarbiausių ne tik prancūzų kino istorijoje filmų, tai pripažintas šedevras. François Truffaut jį yra pavadinęs „sinefilų credo, filmų filmu“. Tačiau vos pasirodęs ekranuose jis buvo sutiktas labai blogai ir dešiniųjų, ir kairiųjų. Vėliau Renoiras prisiminimuose rašė supratęs, kad turi palikti arba kiną, arba Prancūziją. Jis išvyko iš Prancūzijos, netrukus prasidėjo Antrasis pasaulinis karas ir Viši kolaborantų vyriausybė uždraudė „Žaidimo taisykles“, nes filmas esą demoralizuoja prancūzų tautą, po to ir nacių propagandos ministras Goebbelsas pareikalavo rasti ir sunaikinti filmo originalą.

Dabar sunku suprasti, kodėl kino kalbos požiūriu itin novatoriškas filmas sukėlė tiek neapykantos. Tačiau amžininkams ši pročių drama sakė tiesą, kurios jie nenorėjo matyti ir girdėti. Filmas apnuogino visuomenę, kurios pagrindinės taisyklės yra apsimesti, prisitaikyti, meluoti. Į 4-ojo dešimtmečio Prancūziją Renoiro (jis vaidina ir vieną filmo veikėjų – muzikos kritiką) perkelti Beaumarchais ir Marivaux personažai atskleidė aukštuomenės išsigimimą, socialinį melą, filme buvo gausu aliuzijų į antisemitizmą ir ryški artėjančios tragedijos nuojauta.

Prancūzų dokumentinio kino reformatoriaus ir eksperimentatoriaus,

fotografo, rašytojo Chriso Markero (1921–2012) filme „Gražioji gegužė“ („Le jolies mai“, 1963) fiksuojama paryžiečių kasdienybė, žmonės pasakoja, kaip jie įsivaizduoja laimę, šneka apie Alžyro praradimą, bet kartu režisierius kalba apie tai, kaip žmonės stengiasi pabėgti nuo realybės. Markeras rodo, kaip svajonės užpildo vidinę tuštumą, o tuos, kurie pasireną rinktis visiems prieinamas svajones, režisierius vadino „laimės zombiais“. Nicolas Philbert’o „Radijo namai“ („Maison de la radio“, 2012) – meistriškas dokumentinio kino grynuolis – pasakoja apie „Radio France“, jo kūrėjus, bendradarbius, kasdienybę.

Retrospektyva pristatys du vaidybinius biografinius filmus. Maurice’o Pialat (1925–2003) „Van Gogas“ („Van Gogh“, 1991) rodo paskutines dailininko gyvenimo dienas, kai jis surado prieglobstį pas gydytoją Gachet. Tai intensyvos kūrybos, nelaimingos meilės ir nevilties kupinos dienos, leidusios režisieriui ir aktoriui Jacques’ui Dutronc’ui sukurti subtilų, filosofiską filmą apie kūrybos prigimtį ir prasmę. Alice Winocour filmo „Augustina“ („Augustine“, 2012) herojai – isteriją tyrinėjantis gydytojas Jeanas Martinas Charcot (jo darbai turėjo didelės įtakos Sigmundui Freudui) ir jo viešų pasikaitų „žvaigždė“ devyniolikmetė Augustina. Filmio veiksmas prasideda 1885-ųjų žiemą, kai isterijos ištikta Augustina sutinka Charcot. Pagrindinius vaidmenis filme sukūrė dainininkė Soko ir Vincent’as Lindonas.

Lindonas vaidina ir Alaino Cavalier filme „Tėvas“ („Pater“, 2011). Šis filmas nagrinėja režisieriaus ir aktoriaus santykius. Jis paremtas Cavalier ir Lindono susitikimais, kurie buvo filmuojami paties režisieriaus, nedalyvaujant didelei filmavimo grupei. Susitikimų tema buvo „sūnaus paklydėlio sugrįžimas, sugrįžimas pas tėvą“. Per šiuos reguliarius susitikimus Cavalier ir Lindonas improvizavo šalies prezidento ir ministro pirmininko dialogus.

Maiwenn Le Besco filme „Aktorių puota“ („Le bal des actrices“, 2009) save vaidinanti režisierė nori sukurti dokumentinį filmą apie visas aktoras – populiarias, nežinomas, protingas, pamirštas, komiškas... Filmuodama visiškai viską (taip pat ir be aktorių sutikimo), ji leidžiasi įtraukiama į žaidimą, nesuvokdama, kad šios trapios, pažeidžiamos moterys – jos filmo herojės – yra ir puikius manipuliuotojos. Filme save vaidina Jeanne Balibar, Romane Bohringer, Julie Depardieu, Karin Viard ir daug kitų.

1986 m. pasirodęs vieno prancūzų Naujosios bangos pradininkų Claude’o Chabrolio (1930–2010)

„Žaidimo taisyklės“

detektyvas „Inspektorius Lavarde-nas“ („Inspecteur Lavardin“) buvo 1984 m. filmo „Viščiukas acto padaže“ tęsinys. Inspektorius Lavarde-nas (Jean Poirer) šįkart siunčiamas į pajūrio miestelį tirti paslaptingos rašytojo kataliko mirties. Jis rastas nuogas paplūdimyje. Paaiškėja, kad rašytojo našlė (Bernadette Lafont) – buvusi inspektorius meilė, su kuria jis nesimatė dvidešimt metų. Chabrolis filme žaidžia ir prancūziškais stereotipais, ir didžiojo Hitchcocko, kurį garbino Naujoji banga, motyvais.

Iš JAV per Holivudo „raganų medžioklę“ priverstas bėgti Josephas Losey’is (1909–1984) filme „Ponas Kleinas“ („Monsieur Klein“, 1976) detektyviniam siužetui suteikė filosofinės ištarmės. Filmą nukelia į 1942-ųjų Paryžių. Elzasietis Robertas Kleinas (Alain Delon) turi gerą butą, meiluzę, jo „verslas“ klesti, nes nacių persekiojami ir ieškantys išsigelbėjimo žydai jam pigiai parduoda vertingus meno kūrinius. Tačiau pono Kleino gyvenimas tampa nesaugus, kai jis sužino, kad egzistuoja kitas Robertas Kleinas – paslaptingas žydas, kuriuo domisi policija. Filmą veikėjas atsiduria kafiškoje situacijoje.

Taip pat retrospektyva pristatys Hubert’o Vielio filmą „Artemidė, artioko širdis“ („Artemis coeur d’artichaut“, 2013), kurio herojė senovės graikų deivė atsiduria šiuolaikiniame pasaulyje. Vienišos ir melancholiškos studentės gyvenimas pasikeis, kai ji sutiks nimfą Kaliją. Sébastieno Betbederio filmo „2 rudens, 3 žiemos“ („2 automnes, 3 hivers“, 2013) veikėjas Armanas, būdamas 33-erį, nuspręs iš pagrindų pakeisti gyvenimą. Smagių skandalistų Gustave’o Kerverno ir Benoît Delépine’o „Pomirtinių įspūdžių“ („Near death experience“, 2014) personažas Polis taip pat viską nuspręs keisti penktadienį, 13 dieną, ir pabėgs į kalnus, kur išgyvens unikalių eksperimentą. Šiame filme, be abejo, svarbiausiais yra Polį suvaidinęs rašytojas Michelis Houellebecqas, kurio unikalių poetišką ir ironišką požiūrį į pasaulį filmo kūrėjams, regis, pavyko perteikti.

PARENGĖ Ž. P.

Pokalbiai tamsoje

Krėsle prie televizoriaus

Gerą savaitę žiūrėjome lietuvišką serialą apie miegančią provincijos gražuolę, kuri netikėtai atsibudo Seime, ir jos turtingą globėją. Šis serialas dar kartą įrodė, kad nemo-kame kalbėtis ir susikalbėti, kad Seime dialogas neįmanomas, kad skelbdami negrabiūs pranešimus lietuviai praranda daug gyvenimo malonumų ir nesupranta: žodis gali būti vaistas nuo melo, vientvės, ligos, skausmo ar net beprotybės. Apie tai ir Pedro Almodovaro fil-mas „**Pasikalbėk su ja**“ (2002), kurį, sakyčiau, laiku primins **LRT Kul-tūra (vasario 2 d. 21 val.)**. Šiame filme Almodovaras bando įrodyti, kad: 1) monologas autizmo aki-vaizdoje gali tapti dialogo forma, 2) tylėjimas gali išreikšti iškalbimą kūną, 3) kinas sugeba idealiai su-vienyti žmones, 4) žodžiais per-pasakotas filmas sustabdo laiką ir tampa pasakotojo bei tos, kuri jo klausosi, gyvenimo dalimi. Kartu tai pasakojimas apie vyrišką drau-gystę, kaltę, mirtį ir apie tai, kaip ilgai gyja meilės žaizdos. Almodo-varas rodo vyrus, kurie kalbasi su galinčiais juos išgirsti, bet labiau-siai su tais, kurie išgirsti negali. Jei pamiršote siužetą, priminsiu, kad filmo herojai – slaugas Beninjo ir rašytojas Markas – myli moteris, patekusias į komą.

„Pasikalbėk su ja“ – vienas mano mėgstamiausių Almodovaro filmų dar ir todėl, kad jis aistringai įro-dinėja: kinas gali būti pokalbių, prisipažinimų, prisiminimų tema.

Beprotį Beninją savaip primins Setho MacFarlane'o filmo „**Tedis**“ (**TV3, 27 d. 23 val.**) personažas Džonas (Mark Wahlberg). Jis myli gražuolę Lorę (Mila Kunis), bet tarp jų nuolat atsiduria vaikystės draugas Tedis. Humoras tas, kad Tedis – didelis žaislinis meškinas, su kuriuo negali išsiskirti trisdešimt penkerių metų berniukas. Bet į Tedį pasikėsina maniakas (Giovanni Ri-bisi), kuris vaikystėje neturėjo to-kio žaisliuko. Tiesą sakant, scena, kurioje piktadarys šoka priešais te-levizorių pagal 9-ojo dešimtmečio vaizdo klipus, – vienintelė, galinti sukelti užuojautą.

Vis dėlto amerikiečių režisieriai dažniausiai nori, kad gailėtume jų filmų herojų. Net ironiškasis Ti-mas Burtonas biografiniame filme „**Didelės akys**“ (**TV3, 29 d. 22 val.**), pasakodamas apie dailininkų porą – Margaret ir Walterį Keane'us, visai-p nori, kad užjaustume moterį, ku-rios vyras pavogė visame pasaulyje furorą sukėlusius jos darbus ir tapo garsenybe. Margaret Keane tvirtino, kad tai ji sugalvojo piešti vaikus, ku-rių milžiniškos akys iškart atkrei-pia žiūrinčiojo dėmesį. Man tie paveikslai dvelkia atviru kiču, bet 6-ojo dešimtmečio Amerikoje jie laikyti net naujo meno pradžia.

Ko gero, tai ir yra pagrindinis klausimas, kurį formuluoja fil-mas. Ar Margaret – iškilni meni-ninkė, ar tik gera amatininkė? Ar ji – godaus vyro (Christoph Waltz) auka, ar tik sumaniai pasinaudojo

jo vadybininko talentu? Ar tai nevilties ištikta moteris, kuri nu-sprendžia būti savarankiška? Ar ji nusprendžia tekėti už Walterio, kad buvęs vyras neatimtų dukters? Ko-dėl ji atskleidžia paslaptį, kai ima sekti paveikslų populiarumas? Bū-tent nuo to, kaip į juos atsakysime, ir paaiškės, ką nori pasakyti reži-sierius. Margaret vaidinančios Amy Adams talentas neišsemiamas, todėl jos herojė atrodo daug sudėtingesnė nei, įtariu, buvo iš tikrųjų.

Kita vertus, Burtonas lyg ir pri-simerkęs stebi mus, vis dar užduo-dančius panašius klausimus, nes supranta, kad ribos tarp „tikro“ ir „netikro“ meno jau seniai nusitrynė, antraip minios neplūstų, kaip pas-mus, į Šarūno Saukos tapybos parodą. Dabar dailininkui svarbiausia su-kurti savo mitą. Beje, viena filme nuskambėjusi frazė atrodo itin ak-tuali. Į meno kritiko pastabą, kad rafinuoto meno neparduosi, Waltzo personažas atsako: „Kuo blogas vi-siems prieinamas primityvizmas? Ant jo pastatyta visa šalis!“ Jis turi galvoje, žinoma, JAV.

Garbinantiems senąją meną la-biau prie širdies bus ispanų režisie-riaus Bigaso Lunos 1999 m. „**Nuoga macha**“ (**LRT, 1 d. 22.50**). Jo herojai – Francisco de Goya ir hercogienė Alba, dailininko įamžinta paveiksle „Apnuoginta macha“. Bet tai ne isto-rinis filmas, o detektyvas. Jis perkels į 1802-ųjų liepą, kai viena turtin-giausių ir liberaliausių savo laikų moterų hercogienė Alba (Aitana

„Didelės akys“

Sanchez-Gijon) surengia prie-mimą naujų savo rūmų statybos pabaigos progą. Kitą rytą ji miršta. Todėl režisieriui labiau rūpi išsiaiš-kinti jos mirties paslaptį, o ne gilin-tis į meno vingrybes, nors origina-lus filmo pavadinimas „Volaverunt“ yra ir vienos garsiojo Goyos ciklo „Kaprizai“ („Caprichos“) graviūros pavadinimas.

1799 m. sukurtuose „Kaprizuose“ Goya apmąstė ir negailestingai kri-tikavo visuomenės ydas – religinį fanatizmą, Bažnyčios skatinamus prietarus ir pasisakė už naują švie-timo sistemą. Menininkas suvokė riziką, kylančią iš aristokratijos ir dvasininkijos kritikos.

Pagal katalikų rašytojo ir mis-tiko Georges'o Bernanoso romaną sukurtas Maurice'o Pialat filmas „**Po šėtono saule**“ (**LRT Kultūra, 28 d. 21 val.**) 1987 m. Kanuose pelnė „Auksinę palmės šakelę“. Tai religinė drama, kurios herojus jaunas katalikų kunigas Donisanas (Gerard Depardieu) nuoširdžiai tiki Dievu, bet kartu ir abejoja savo pa-šaukimu. Naktį pasiklydęs kaimo kelyje jis sutinka nepažįstąjį, šis

pasisiūlo padėti. Tačiau Donisanas siaubingai išsigąsta suvokęs, kad tai šėtonas, ir praranda sąmonę. Ryte į kunigą kreipiasi šešiolikmetė Mu-šetė (Sandrine Bonnaire), ji nužudė meilužį ir psichiatrinėje gydykloje pagimdė negyvą kūdikį. Donisanas nesugeba jai padėti...

Pialat svarbu suvokti ne tik tikė-jimą ar Dievą – Donisanas nori tikėti kiekvieną savo gyvenimo aki-mirką, matyti Dievo ženklus, bet vis labiau jaučia tai, ką galėtume pavadinti tikėjimo vienetve. Pialat bando išvelgti ir blogio prigimtį, nes iš tikrųjų gyvename po apgau-linga šėtono saule, ir suprasti iš vi-daus žmones naikinančią prievartą. Tai sudėtingas, niūrus filmas apie idealistą ir maksimalistą, kuris ne-gali pakelti nykios ir žiaūros kaimo gyvenimo rutinos. Pialat filme at-sisakė tik jam būdingo radikalaus realizmo ir Prancūzijos Šiaurės kaimo peizažus prisodrina fantas-tiškų vaizdinių bei tamsos.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Kad būtų patogu ir aišku

Trumpos kino recenzijos

GEDIMINAS KUKTA

„**Komivojažierius**“, rež. Asghar Farhadi, Iranas, Prancūzija

Priešingai nei ankstesni režisie-riaus filmai „Išsiskyrimas“ ar „Pra-eitis“, šis atrodo pernelyg sukons-truotas ir išmąstytas. Jame mažiau dramaturginio lengvumo, užtat daugiau teatro: tiek tiesiogine (pa-grindiniai veikėjai repetuoja ir vai-dina Arthuro Millerio pjesę „Komi-vojažieriaus mirtis“), tiek perkeltine prasme (Farhadi – kamerinių erdvių meistras).

Todėl įdomiausia buvo (pa)ste-bėti ne siužetiniusėjimus (juk ži-nai, kad pabaigoje režisierius pri-verts tavo spėjimus ir vertybinius orientyrus apsisukti 180 laipsnių kampu), bet mažas detales, kurios, ti-kiu, kadre – ne šiaip sau. Pavyzdžiui, veikėjo Emado persižegnojimas, iš filmo į filmą keliaujantis suskilusio stiklo motyvas ar į sieną atremtas

Ingmaro Bergmano „Gėdos“ pla-katas finalinėje scenoje. Pastaroji detalė prasmingai išsiskleidžia są-monėje ir verčia svarstyti, apie ko-kią ir kieno gėdą kalbama: prosti-tutės paslaugomis besinaudojusio senyvo vyriškio, jam atkeršyti lin-kusio Emado ar galbūt visos šalies, kurią kausto taisyklės, normos, bai-mės, fanatizmas, cenzūra.

„**Gyveno kartą Uvė**“, rež. Hannes Holm, Švedija

Kine yra šimtai sentimentalių pasakojimų apie senus bambeklius, kurių kietą širdį galiausiai suminkš-tina aplinkinių gerumas. Čia vienas iš jų. Uvė bamba apie viską iš eilės: ne taip pastatytą kaimynų automo-bilį ir keliamą triukšmą, kaimynės šunelį, aplink namus besisukiojan-čią benamę katę, nuorūkas ir taip toliau. Uvė yra tipiškas baltasis pa-gyvenęs konservatyvus vyras su visais iš to kylančiais charakterio bruožais ir elgesio modeliais.

Ilgainiui scenarijus herojui pa-metės tai, ko tradiciškai jis turėtų neapkęsti: imigrantų šeimą su vai-kais, gėjų porą, galiausiai tą pačią benamę katę. Visi kartu jie „nulauš“ niurzglį Uvės kodą. Uvė „atsileis“ ir pradės iš naujo mylėti gyvenimą, nors prieš tai bandė nesėkmingai žudyti.

Tačiau iki tol dar sužinosime, jog Uvės bambėjimui yra rimtos prie-žastys. Režisierius kruopščiai su jo-mis supažindina. Taip kruopščiai, jog, neduokdie, ko nors nesupras-time. Šis noras viską paaiškinti – vie-nas pagrindinių minusų. Dėl jo fil-mas tampa nuspėjamas ir vietomis nepakeliamai nuobodus. Tačiau kažkam, neabejoju, toks skaidrus ir patogus aiškumas yra gero kūri-nio bruožas.

„**Irano reivas**“, rež. Sue Meures, Šveicarija

Tema – pavydėtina. Reiverių kultūra Irane. Du didžėjai rengia

„Komivojažierius“

slaptus vakarėlius dykumoje. Už tai rizikuoja būti uždaryti į kalėjimą, nes elektroninė muzika, šalies val-džios teigimu, yra šėtono išmonė. Draugai nelegaliai įrašinėja albu-mus, bando juos prakišti muzikos įrašų parduotuvėms, siunčia įrašus į užsienį, kol iš Šveicarijos gauna kvietimą atvykti į elektroninės mu-zikos festivalį. Didžėjai pradeda ruošti kelionei ir rezga mintį pa-silikti Europoje, t.y. tapti prieglobs-čio prašančiais pabėgėliais.

Dramaturginiųėjimų – nors ve-žimu vežk. Net pikta, kad režisierė istorijai nesuranda įdomesnio ra-kurso. Didžėjų gyvenimus ji rodo nykiai ir be režisūrinės meilės: tai dirbtinai kurdama situacijas, tai

pernelyg atmetinai žiūrėdama į realybę. Lyg nežinotų, ką dabar daryti su dviem Europos viduryje įstrigusiais iraniečiais, kurie mėtosi tarp baimės grįžti į Iraną ir nežino-mybės, kas jų laukia čia, užsienyje.

Taigi ir finalas, kai draugai ap-sisprendžia likti Šveicarijoje ir prašo, kad į oro uostą vežantis taksi vairuotojas sustotų ir juos čia pat išleistų, atrodo netvirtas, nes atsiduoda spekuliatyvumu ir mani-puliacija mūsų ir herojų emocijo-mis. Tiesa, filmą kilsteli melancho-liška atlikėjo Nu daina „Man O To“ pagal persų poeto ir sufijaus Rumi eilėraščių. Atleidi net tai, jog kartais šia puikia daina maskuojamas ne-beturėjimas ką pasakyti.

Sausio 27–vasario 5

Parodos

VILNIUS

Nacionalinė dailės galerija

Konstitucijos pr. 22

XX a. Lietuvos dailės ekspozicija

iki II. 5 d. – paroda „Juzeliūno kabinetas: modernėjantis lietuviškumas“, skirta kompozitoriaus 100-osioms gimimo metinėms

Vilniaus paveikslų galerija

Didžioji g. 4

Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a.

Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai

Radvilų rūmai

Vilniaus g. 24

Europos dailė XVI–XIX a.

„Dubingių ir Biržų kunigaikščiai Radvilos“

Taikomosios dailės ir dizaino muziejus

Arsenalo g. 3A

Paroda „Prijaukinta gamta. XVIII–XXI a.“ Rytų meno parodų ciklo paroda „Šilko kelias. Senoji Kinijos dailė“

Vytauto Kasiulio dailės muziejus

A. Goštauto g. 1

Retrospektyvinė Vytauto Kasiulio kūrybos ekspozicija

Paroda „Antanas Mončys (1921–1993)

ir jo aplinka: Janas ir Joėlis Marteliai (1896–1966), Francisas Turbilis (1925–1991). Skulptūra, tapyba, koliažai, piešiniai“

Lietuvos nacionalinis muziejus

Naujasis arsenalas

Arsenalo g. 1

Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a.

Lietuvių liaudies menas

Kryždirbystė

Kazio Varnelio namai-muziejus

Didžioji g. 26

K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija *Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44*

Valdovų rūmai

Katedros a. 4

Paroda „Eksponatai. 2009–2015 m. dovantos ir įsigytos vertybės“

Vilniaus dailės akademijos galerijos Parodų salės „Titanikas“

Maironio g. 3

Felikso Jakubausko paroda „Tarp žemės ir dangaus“

iki 29 d. – Kęstučio Vasiliūno personalinė grafikos paroda „Memento Mori“

Tekstilės galerija „Artifex“

Gaono g. 1

iki 28 d. – VDA magistrančių Loretos Kazlauskienės, Monikos Kučiauskaitės, Simonos Kačinskaitės, Agnės Mataitytės, Marijos Klimavičiūtės paroda „Yayoi. Marina. Louise. Rene. Zuzana“

Galerija „ARgenTum“

Latako g. 2

iki II. 2 d. – Arvydo Ališankos paroda „Iš miško“

A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinyš“ *Dominikonų g. 15*

Dailininkų Tamošaičių kūryba

XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai

Telšių galerija

Telšiai, Kęstučio g. 3

iki 31 d. – Eglės Čėjauskaitės–Gintalės paroda „Balsai ir daiktai“

K. Praniauskaitės viešojoji biblioteka *Telšiai, Respublikos g. 18*

iki II. 1 d. – jungtinė Vilniaus dailės akademijos Telšių fakulteto IV kurso studentų (skulptūros bei metalo meno specialybių) paroda „Emocijos“

Bažnytinio paveldo muziejus

Šv. Mykolo g. 9

Gintauto Vyšniausko (1958–2016) piešinių paroda „Dievo bitė“

iki II. 2 d. – paroda „Linksmų Šventų Kalėdų!

Šiuolaikinio meno centras

Vokiečių g. 2

Marios Lobodos paroda „Švytinti, švytinti, švytinti, sutinku savo pralaimėjimą“

Galerija „Kairė–dešinė“

Latako g. 3

iki 28 d. – „Talino grafikos trienalė. Nugalėtojai“

„Prospekto“ fotografijos galerija

Gedimino pr. 43

nuo II. 1 d. – Algimanto Aleksandravičiaus fotografijų paroda „Lietuva – paskleidus debesų apklotą“

Pamėnkalnio galerija

Pamėnkalnio g. 1/13

iki II. 4 d. – Ramūno Grikevičiaus kūrybos paroda „Susitikimas indėnų žemėse“

Galerija „Vartai“

Vilniaus g. 39

iki II. 3 d. – Žilvino Kempino paroda

Galerija „Aidas“

A. Jakšto g. 9

Algirdo Petrulio paroda „102“

Šv. Jono gatvės galerija

Šv. Jono g. 11

iki II. 4 d. – Tamaros Janovos skulptūros

Galerija „Arka“

Aušros Vartų g. 7

Nino Chakvetadzės ir Bubos Arabuli (Gruzija) tapybos darbų paroda „Greit pavasaris“ Juozo Prancevičiaus ir Jerzy Martynowo (Lenkija) tapybos paroda „Spalva ir šviesa“ Tapybos, piešinių ir fotografijos atspaudų paroda „Vilties išraiška“ „Arkos“ dailės galerijos ir Vilniaus „Minties“ vaikų globos namų kultūrinės edukacijos projektas ir parodėlė „Menas užaugti“

Galerija „Meno niša“

J. Basanavičiaus g. 1/13

iki II. 2 d. – Irmos Balakauskaitės paroda „Būsenos“

Galerija AV17

Aušros Vartų g. 17

iki II. 4 d. – Tauro Kensmino paroda „Kitur“

Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus

Pilies g. 40

iki II. 4 d. – Jono Valatkevičiaus paroda „Viskas bus gerai“

Pylimo galerija

Pylimo g. 30

Miroslavos Šeibokienės tapybos paroda

„Sugrįžimas į save“

Projektų erdvė „Sodų 4“

Sodų g. 4

iki 28 d. – Tomo Martišauskio personalinė paroda „Pievų spėlionės“

Galerija-studija RA

Pranciškonų g. 8

iki 28 d. – Vytauto Šerio monotipijos

Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija „Vėjas“

Vilniaus g. 39 / 6

iki II. 4 d. – paroda „Angelai“

Galerija „Šofar“

Mėsinių g. 3

nuo II. 3 d. – Linos Beržanskytės Trembo tapybos paroda „Būsenos“

„Skalvijos“ kino centras

Goštauto g. 2/15

iki 31 d. – Ričardo Šileikos paroda „Keturi laikai“

Užupio meno inkubatoriaus ekspozicijų erdvė „Kalnas“

Krivių g. 10

nuo 28 d. – Jono Kunicko tapybos paroda „Prizmė

M.K. Čiurlionio namai

Savičiaus g. 11

Šveicarijos lietuvių bendruomenės fotografijų paroda

S. Vainiūno namai

A. Goštauto g. 2-41

Paroda Lietuvos muzikų rėmimo fondo 25-mečiui

Galerija „Vitrina“

Dailės kombinatas, Kauno g. 34

iki 31 d. – Lino Jablonskio paroda „www.indiedrawinggig.com“

Muzikos galerija

Gedimino pr. 37

Vytauto Poškos paroda „Nutapyta svajonė“

KAUNAS

Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus

V. Putvinskio g. 55

iki 29 d. – paroda „Užburtas vienaaragio: Janas Eustachyjus Kossakowskis. Tapyba, piešiniai, smulkioji skulptūra“

Kauno paveikslų galerija

K. Donelaičio g. 16

6-osios tarptautinės akvarelės bienalės „Baltijos tiltai“ paroda „Kryptys ir iššūkiai“ Mildos Mildažytės-Kulikauskienės paroda „Atsiminimai“, skirta dailininkės 80-ties metų jubiliejui

A. Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus

V. Putvinskio g. 64

iki 29 d. – paroda „Paletė ir gyvenimas“

Galerija „Meno parkas“

Rotušės a. 27

iki 31 d. – skulptorių paroda „Maketo dimensija“ Mildos Sadauskienės ir Lauros Slavinskaitės projekto „Selfis menui“ paroda

Kauno fotografijos galerija

Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2

Shane'o Lavalette'o (JAV) paroda „Viena saulė, vienas šešėlis“

KLAIPĖDA

KKKC parodų rūmai

Didžioji Vandens g. 2

Sergejaus Poteriajevo ir Sergejaus Rožino (Jekaterinburgas) projektas „Cuba de Lituania“

Gruzijos šiuolaikinio meno paroda „Spėjant ateitį“ Gintauto Survilos kūrybos paroda „Pro“

Baroti galerija

Aukštoji g. 3/3a

nuo 27 d. – Algio Skačkausko piešiniai

ŠIAULIAI

„Laiptų galerija“

Žemaitės g. 83

iki II. 2 d. – Rimanto Tomo Buivydo skaitmeninės grafikos ir tapybos paroda „Veidai (ne)pažįstami“ iki 29 d. – Sauliaus Saladūno fotografijos paroda „Plokštumos“ nuo II. 3 d. – Vitos Žabarauskaitės tapyba

Dailės galerija

Vilniaus g. 245

Rosandos Sorakaitės tapyba

Povilo Ramanausko tapybinės instaliacijos

Spektakliai

VILNIUS

Nacionalinis operos ir baleto teatras

26, 28 d. 18.30 – G. Puccini „MADAM BATERFLAI“. Dir. – G. Marciano

27 d. 18.30 – P. Čaikovskio „GULBIŲ EŽERAS“. Dir. – R. Šervenikas

29 d. 12 val. – S. Prokofjevo „PELENĖ“.

Dir. – A. Šulčys (Nacionalinės M.K. Čiurlionio menų mokyklos Baleto skyrius)

„7md“ rekomenduoja

Dailė

Gali būti labai įdomi šiandien, 27 d., 18 val. Šiuolaikinio meno centre atsidaranti lenkų menininkės Marios Lobodos paroda, kurios pavadinimas yra pamiršto šaltinio giesmės dalelė „Švytinti, švytinti, švytinti sutinku savo pralaimėjimą“. Panašu, kad tai ambicinga instaliacija ne tik medžiagine, bet ir kultūrinių klodų prasme.

Meistriškumo, spalvų skambesio ir poetinio požiūrio į pasaulį galima rasti Felikso Jakubausko gobelenuose – naujausioje parodoje „Tarp žemės ir dangaus“ VDA parodų salėse „Titanikas“ (Maironio g. 3, Vilnius).

Muzika

Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras, diriguojamas Gintaro Rinkevičiaus, naują pusmetį tradiciškai pradeda orkestro gimtadienio koncertu. Sausio 28 d. 19 val. orkestro gimtadienio koncerte Vilniaus Kongresų rūmuose pasirodys du jauni, ryškūs operos solistai – Lauryna Bendžiūnaitė ir Kostas Smoriginas. Jie parengė W.A. Mozarto operų arijų ir duetų programą. Sopranas L. Bendžiūnaitė, kurį laiką intensyviai koncertavusi visame pasaulyje, šiuo metu dainuoja Štutgarto operos teatre. Lietuvos muzikos ir teatro akademijos magistrė ir Londono karališkosios akademijos absolventė orkestro gimtadienio koncerte dainuos ne tik W. A. Mozarto arijas ir duetus, bet ir solinę partiją Gustavo Mahlerio Simfonijoje Nr. 4 G-dur, kurią orkestras atliks antroje koncerto dalyje. Vieno garsiausių ir talentingiausių Lietuvos operos solistų K. Smorigino balsas skamba garsiausių Europos teatrų pastatymuose. Klasikinės muzikos duomenų bazės „Bachtrack“ duomenimis, K. Smoriginas 2014 m. buvo vienu iš trijų daugiausiai dainavusių bosų-baritonų pasaulyje.

Teatras

Vasario 1, 2 d. 19 val. Lietuvos nacionalinio dramos teatro Mažojejo salėje – Klaipėdos dramos teatro spektaklis „Tėvas“. Spektaklį pagal Augusto Strindbergo pjesę pastatė latvių režisierė Māra Ķimele. Pagrindinius vaidmenis atlieka aktoriai Darius Meškauskas ir Aldona Bendoriūtė.

31 d. 14 val. – edukacinis projektas „Bajaderė“. Dir. – M. Staškus. Šoka A. Čumakova, R. Ceizaris G. Mkrtchyan, H. Ohno, N. Adigamova
II. 1, 4 d. 18.30 – G. Puccini „MADAM BATERFLAI“. Dir. – G. Marciano
2 d. 18.30 – L.A. Minkaus „BAJADERĖ“. Dir. – M. Staškus
3 d. 18.30 – „CARMEN“ (baletas pagal G. Bizet muz.). Dir. – M. Barkauskas

Nacionalinis dramos teatras

Didžioji salė

II. 4, 5 d. 18.30 – Molière'o „TARTIUFAS“. Rež.– O. Koršunovas, scenogr. – V. Narbutas, kost. dail. – S. Straukaitė, komp. – G. Sodeika. Vaidina E. Mikulionytė, N. Savičenko, D. Gavenonis, S. Trepulis, P. Tautjanskaitė, T. Vaškevičiūtė, K. Cicėnas, G. Rimeika, D. Meškauskas, A. Sakalauskas, D. Kazlauskas, G. Savickas, V. Mockevičiūtė, R. Samuolytė, A. Dainavičius ir kt.

Mažoji salė

27 d. 19 val. – I. Bergmano „INTYMŪS POKALBIAI“. Rež. – V. Rumšas
28 d. 16 val. – „LAIŠKAI Į NIEKUR“. Rež. – B. Mar
29 d. 16 val. – M. Myllyaho „CHAOSAS“. Rež. – Y. Ross
II. 1, 2 d. 19 val. – A. Strindbergo „TĖVAS“. Rež. – M. Ķimele (Klaipėdos dramos teatro spektaklis)
3 d. 19 val. – I. Lausund „BESTUBURIADA“. Rež. – G. Kriaučionytė
5 d. 12, 15 val. – J. Pommerat „RAUDONKEPURĖ“. Rež. – P. Tamolė

Studija

28 d. 16 val. – „LIŪDNOS DAINOS IŠ EUROPOS ŠIRDIES“ (pagal F. Dostojevskio romaną). Rež. – K. Smedsas (Suomija)
29 d. 16 val. – I. Šeinius „KUPRELIS“. Insc. aut. – A. Vozbutas, rež. – P. Markevičius
Fojė
4 d. 16, 19 val. – „PIRMAPRADIS“ (pojūčių spektaklis pagal C.G. Jungo biografiją ir idėjas). Rež. – K. Žernytė

Vilniaus mažasis teatras

27 d. 12, 14 val. – teatralizuota ekskursija po Vilniaus mažąjį teatrą

27 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MADAGASKARAS“. Rež. statytojas – R. Tuminas, rež. – A. Dapšys
28 d. 18.30 – Th. Bernhardo „MINETIS“. Rež. – R. Tuminas
29 d. 12, 15 val. – „SEPTYNI NYKŠTUKAI IEŠKO SNIEGUOLĖS“. Rež. – E. Jaras
II. 3 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MISTRAS“. Rež. – R. Tuminas

Valstybinis jaunimo teatras

Didžioji salė

27 d. 18 val. – G. Steinsson „LUKAS“. Rež. – A. Latėnas
28 d. 18 val. – R. Thomas „AŠTUONIOS MYLINČIOS MOTERYS“. Rež. – B. Latėnas
29 d. 12 val. – „KARLSONAS, KURIS GYVENA ANT STOGO...“ (pagal A. Lindgren apysaką). Insc. aut. ir rež. – E. Jaras
31 d. 18 val. – D. Wassermano „SKRYDIS VIRŠ GEGUTĖS LIZDO“. Rež. – V. Griško
Salė 99
28, II. 4 d. 12, 14 val. – „KAKĖ MAKĖ“ (pagal L. Žutautės knygas vaikams). Insc. aut. ir rež. – V. Kuklytė
II. 1 d. 18 val. – C. Murillo „TAMSOS ŽAIDIMAS“. Rež. – D. Rabašauskas

Oskaro Koršunovo teatras

31 d. 19 val. *OKT studijoje* – „DIEVAS YRA DJ“ (pagal F. Richterio pjesę).

Rež. – K. Gudmonaitė

„Meno fortas“

27 d. 19 val. – F. Kafkos „BADO MEISTRAS“. Rež. – E. Nekrošius

Rusų dramos teatras

27 d. 17.30 – A. Andrejevo „SEPTYNI FARIZIEJAUS SAULIAUS PENKTADIENIAI“. Rež. – J. Vaitkus
28 d. 18.30 – N. Gandževi „SEPTYNIOS GRAŽUOLĖS“. Rež. – J. Vaitkus
29 d. 12 val. – J. Popovo „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“. Rež. – J. Popovas
29 d. 18.30 – P. Priažko „PUIKUS GYVENIMAS“. Rež. – T. Jašinskas

Vilniaus teatras „Lėlė“

Didžioji salė

28 d. 12 val. – Just. Marcinkevičiaus „GRYBŲ KARAS“. Rež. – A. Mikutis

29 d. 12 val. – „BATUOTAS KATINAS“ (Ch. Perrault pasakos motyvais). Rež. – A. Mikutis II. 4 d. 12 val. – „DAKTARAS DOLITLIS“ (pagal H. Loftingą). Rež. – R. Driežis 5 d. 12 val. – Just. Marcinkevičiaus „GRYBŲ KARAS“. Rež. – A. Mikutis Mažoji salė 27 d. 18.30 – J. Erlicko „TIESIOG ŽMOGUS“. Insc. aut., rež. – D. Butkus 28 d. 14 val. – Š. Datenio „EVOLIUCIJA“. Rež. – Š. Datenis 29 d. 14 val. – „KIŠKIŲ SUKILIMAS“. Scenarijaus aut., rež. ir dail. – R. Driežis „Menų spaustuvė“ 27 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – PREMJERA! „KLAMO KARAS“. Rež. ir scenogr. – A. Areima, kost. dail. – M. Gurskytė, garso ir vaizdo dizaineris D. Morkūnas (Artūro Areimos teatras) 27 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „AKLOJI DĖMĖ“. Choreogr. – V. Jankauskas. Šoka G. Kirkilytė, R. Butkus (Vyčio Jankausko šokio teatras) 28 d. 11, 15, 17 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „SPALVOTI ŽAIDIMAI“. Choreogr. – B. Banevičiūtė (šokio teatras „Dansema“) 29 d. 11 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „MAŽI STEBUKLAI“. Choreogr. – B. Banevičiūtė (šokio teatras „Dansema“) 31 d. 18.30 <i>Juodojoje salėje</i> – „APIE ŽMOGŲ, NUŽUDŽIUSĮ GULBĘ“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“) 31 d. 18.30 <i>Kišeninėje salėje</i> – PREMJERA! „PSICHE“. Rež. – G. Kazlauskaitė ir E. Kazickaitė („Apeirono teatras“) II. 1 d. 18.30 <i>Kišeninėje salėje</i> – „ŽINDUOLIŲ PERĖJA“. Rež. – G. Kazlauskaitė („Apeirono teatras“) 2, 3 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – spektaklis-koncertas „KRYTIS“. Rež. ir balsas – M. Meilūnas, D. Norkūnas (gitara), D.M. Buidovas (bosas), K. Kmitas (būgnai) KAUNAS Nacionalinis Kauno dramos teatras 27 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – J. Dell ir G. Sibleyras „TEGYVUOJA BUŠONAS!“ Rež. – R. Vitkaitis <i>J. Miltinio dramos teatro spektakliai</i> 28 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – T. Džiudzenoglu „LAVINA“. Rež. – L.M. Zaikauskas 29 d. 12 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – V. Kupšio „IŠGELBĖKIME KENGŪRIUKĄ“. Rež. – V. Kupšys 29 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – S. Aleksijevič „ČERNOBYLIO MALDA“. Rež. – L.M. Zaikauskas 31 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – W. Shakespeare'o „HAMLETAS“. Rež. – V. Bareikis II. 1 d. 18 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – J. Tumo-Vaižganto „ŽEMĖS AR MOTERS“. Rež. – T. Erbrėderis 2 d. 14 val., 3 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „MECHANINĖ ŠIRDIS“ (pagal M. Malzieu romaną „Mechaninė širdis“). Rež. – A. Areima 2 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – R. Gary „AUŠROS PAŽADAS“. Inscenizacijos aut. ir rež. – A. Sunklodaitė 3 d. 18 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – B. Srbljanovič „SKĖRIAI“. Rež. – R. Atkočiūnas Kauno valstybinis muzikinis teatras 28, 29 d. 18 val. – F. Wildhorno „KARMEN“ (miuziklas pagal P. Mérimée romaną). Rež. – K. Jakštas, muzikos vad. ir dir. – J. Janulevičius II. 2, 3 d. 18 val. – R. Planquette'o „KORNEVILIO VARPAI“. Dir. – V. Visockis Kauno kamerinis teatras II. 1 d. 18 val. – Th. Wilderio „UPĖS PO ŽEME“. Rež. – G. Padegimas 2 d. 18 val. – L. Janušytės „KOREKTŪROS KLAIDA“. Rež. – A. Dilytė 3 d. 18 val. – J. Cariani „NESAMAS MIESTAS“. Rež. – A. Lebeliūnas	Kauno mažasis teatras 27 d. 19 val. – I. Lausund „BESTUBURIADA“. Rež. – D. Rabašauskas 28 d. 12 val. – U. Šimulynaitės „KOTONAI PARYŽIUJE“. Rež. – R. Kimbraité Kauno lėlių teatras 28 d. 12 val. – „PŪGOS DURYS“ (pagal R. Stankevičiaus kūrinį). Rež. – A. Sunklodaitė 29 d. 12 val. – „PRINCESĖS GIMTADIENIS“. Rež. – A. Stankevičius II. 2 d. 18 val. – Vakaro romansai. Atlikėjai L. Nazarenko ir A. Bialobžeskis KLAIPĖDA Klaipėdos valstybinis dramos teatras 27 d. 18.30 <i>Mažajoje salėje</i> – E. De Filippo „KALĖDOS KUPJELŲ NAMUOSE“. Rež. – P. Gaidys 28 d. 18.30 <i>Didžiojoje salėje</i> – A. Juozaičio „KARALIENĖ LUIZĖ“. Rež. – G. Padegimas 29 d. 12 val. <i>Mažajoje salėje</i> – S. Maršako „KATĖS NAMAİ“. Rež. – D. Rabašauskas 29 d. 17 val. <i>Didžiojoje salėje</i> – S. Mrožeko „PETRO OHĖJAUS KANKINYSTĖ“. Rež. – D. Rabašauskas II. 3 d. 18.30 <i>Didžiojoje salėje</i> – N. Simono „SAUGOKITE FLORĄ“. Rež. – A. Lebeliūnas Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras 27 d. 18.30 – F. Wildhorno „BONI IR KLAIDAS“ 28 d. 18.30 <i>Palangos koncertų salėje</i> – J. Steino, J. Bocko, Sh. Harnicko „SMUIKININKAS ANT STOGO“ 29 d. 12 val. <i>Teatro kolonų salėje</i> – „PASAKA BE PAVADINIMO“ II. 3 d. 18.30 – F. Loessero, A. Burrowso „KAIP PRASISUKTI VERSLE BE DIDELIO VARGO“ ŠIAULIAI Valstybinis Šiaulių dramos teatras 27 d. 18 val. – V. Zabalujevo, A. Zenzinovo „GRAŽUOLĖS“. Rež. – A. Dilytė 28 d. 18 val. – „NEBYLYS“ (pagal J. Tumą-Vaižgantą). Rež. – J. Vaitkus 29 d. 12 val. – D. Čepauskaitės „KAŠTONĖ“ (pagal A. Čechovo apsakymą „Kaštonė“). Rež. – A. Lebeliūnas 29 d. 18 val. – A. Milerio „KOMIVOJAŽIERIAUS MIRTIS“. Rež. – A. Lebeliūnas II. 2 d. 16 val. – J. Fosse „VIENĄ VASAROS DIENĄ“. Rež. – A. Vidžiūnas 3 d. 18 val. – T. Williamso „IGUANOS NAKTIS“. Rež. – G. Padegimas PANEVĖŽYS Juozo Miltinio dramos teatras 27 d. 18 val. – L. Ruohonen „VYŠNIA ŠOKOLADE“. Rež. – L.M. Zaikauskas 28 d. 18 val. – W. Russello „MOTERIMS IR JŲ VYRAMS“. Rež. – L. Kondrotaitė Koncertai Lietuvos nacionalinė filharmonija 28 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i>, – orkestro muzikos koncertas „Skiriama Mozartui“. Lietuvos kamerinis orkestras. Solistas A. Deljavanas (fortepijonas). Dir. – M. Barkauskas. Programoje L. Boccherini, W.A. Mozarto, J. Haydno kūriniai 29 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i>, – koncertas visai šeimai „Pas Petrušką“. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Dir. – M. Pitrėnas. Aktoriai A. Latėnas, E. Piškinaitė-Latėnienė, režisierė J. Vansk, dailininkas V. Čepkauskas. Programoje I. Stravinskio baletu „Petruška“ siuita 29 d. 14 val. <i>Kauno valstybinėje filharmonijoje</i> – koncertas „Parodos paveikslėliai“. Valstybinis Vilniaus kvartetas, A. Gurinavičius (kontrabosas). Programą komentuoja muzikologė J. Adamonytė-Šlekaitienė	II. 3 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i>, – „Fuchun kalnų capriccio ir Vartai į Šilko kelio simfoniją“. Zhejiang tradicinis orkestras, Shaanxi televizijos kinų orkestras. Solistai F. Cong (guanzi), LV Tingting (erhu). Dir. – Z. Lie. Programoje Z. Jiping, J. Ying, Z. Xiaofeng, L. Yuan kūriniai Kongresų rūmai 27 d. 18 val. <i>Kauno filharmonijoje</i>, 28 d. 19 val. <i>Vilniaus kongresų rūmuose</i> – orkestro gimtadienio koncertas. Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Solistai L. Bendžiūnaitė (sopranas), K. Smoriginas (bosas-baritonas). Dir. – G. Rinkevičius. Programoje W.A. Mozarto, G. Mahlerio kūriniai VILNIUS Lietuvos muzikos ir teatro akademija 27 d. 18 val. <i>M.K. Čiurlionio namuose</i> – fortepijoninės ir kamerinės muzikos koncertas. Dalyvauja ICPA (<i>International Certificate Piano Artists</i>) programos pianistai ir LMTA studentai 28 d. 18 val. <i>LMTA Juozo Karoso salėje</i> – fortepijoninės ir kamerinės muzikos koncertas. Dalyvauja ICPA (<i>International Certificate Piano Artists</i>) programos pianistai ir LMTA studentai 28 d. 19 val. <i>LMTA Balkono teatre</i> – eskizas „Kompanija X“. Rež. – M. Tiškus 29 d. 18 val. <i>LMTA Didžiojoje salėje</i> – fortepijoninės ir kamerinės muzikos baigiama-sis koncertas. Dalyvauja ICPA (International Certificate Piano Artists) programos pianistai ir LMTA studentai Lietuvos muzikų rėmimo fondas 25 d. 17.30 <i>S. Vainiūno namuose</i> – „Menų svetainės“ lankytojai (vad. T. Blažienė) ir tarptautinių konkursų laureatai II. 1 d. 19 val. <i>Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje</i> – jubiliejinis koncertas, skirtas LMRF 25-mečiui „Muzikos galerija“ <i>Gedimino pr. 37</i> 27 d. 19 val. – „LK Duo“ pristatymo koncertas (L. Staponkutė, K. Venciūtė, smuikai) 28 d. 18 val. – „AnMira Duo“ : A. Abanovičius (fleita, Maskva), M. Mirovska (fortepijonas) 29 d. 12 val. – interaktyvus koncertas vaikams „Muzikos karalystė aplanko feją...“. J. Leitaitė (mecosopranas), D. Kazonaitė (sopranas), R. Mikelaitytė-Kašubienė (fortepijonas) II. 2 d. 18 val. – „Tylos sodai“. E. Ališauskas (birbynė), B. Mar (aktorė, poetė). Žodžio ir muzikos improvizacijos Vakarai VILNIUS Valstybinis Vilniaus mažasis teatras 31 d. 18.30 – vakaras „Smėlio pilys“, skirtas aktoriaus R. Adomaičio 80-mečiui“. Dalyvauja režisierius R. Tuminas, aktoriai J. Buidraitis, I. Burneikaitė, A. Dapšys, E. Gabrėnaitė, V. Mainelytė, S. Račksys, V. Rumšas, A. Sakalauskas, A. Šataitė ir kt. Moderatoriai D. Šabasevičienė ir A. Bumblauskas Valstybinis jaunimo teatras 29 d. 16 val. <i>Salėje 99</i> – literatūrinių renginių ciklas „Tekstūros“. Pirmasis ciklo renginys – susitikimas su istoriku ir rašytoju T. Vaiseta. Dalyvauja literatūros kritikas L. Jonušys ir literatūrologas P. Subačius Valdovų rūmai 29 d. 11 val. – edukacinis užsiėmimas „Improvizuojame operą: Elenos pagrobimas“ 29 d. 13 val. – ekskursija „Svečiuose pas Žygimantą Augustą“ 31 d. 18 val. – paskaita „Skambantys eksponatai“
---	--	---

Bibliografinės žinios

MENAS

Dailininkas klajūnas = *The nomad artist* : dailininko kūrybos albumas-katalogas / Vladas Eidukevičius ; [sudarytoja Rima Rutkauskienė] ; [vertė Albina Strunga]. – Vilnius : Lietuvos dailės muziejus, 2016 (Vilnius : Standartų sp.). – 287, [1] p. : iliustr., faks., portr.. – Gretut. tekstas liet., angl.. – Tiražas 500 egz.. – ISBN 978-609-426-087-2 (įr.)

Kelionė = *The journey : tapyba, 1976-2016* : [albumas] / Romualdas Radzevičius ; [sudarytoja Gražina Gurnevičiūtė] ; [vertėja Dalia Paškauskienė]. – Vilnius : [R. Radzevičiaus studija], 2016 (Vilnius : Tygelis). – 63, [1] p. : iliustr., portr.. – Gretut. tekstas liet., angl.

Opera „Everardas II – Lietuvos karalius“ = *The opera “Everardo II, Re di Lituania”* = *Opera „Everardo II, Re di Lituania”* = *Ópera „Everardo II, Rei da Lituanía”* = *La ópera „Everardo II, Rey de Lituania”* : [libretas ir kita medžiaga] / sudarytojai Laima Kunickytė, Indrė Makauskaitė, Gintarė Tadarovska, Marijus Uzorka ; [vertėjai Dainius Būrė, Albina Strunga, Ernesta Žukauskaitė, Carmen Caro Dugo] ; [tekstų autoriai Laima Budzinauskienė, Dainius Būrė, Alexis Soriano Monte Monstavičius]. – Vilnius : Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai, 2016 (Vilnius : Standartų sp.). – 255, [1] p. : iliustr., faks., portr.. – (Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmų studijos = Studies of the Palace of the Grand Dukes of Lithuania = Studi del Palazzo dei granduchi di Lituania = Estudos de Palácio dos grandes duques da Lituanía = Estudios del Palacio de los grandes duques de Lituania, ISSN 2351-7107 ; t. 27). – Gretut. tekstas liet., angl., isp., it., portug.; dalis gretut. teksto liet., senąja it.. – Tiražas 500 egz.. – ISBN 978-609-8061-44-4 (įr.)

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Dangaus valdovai : romanas / Jaroslavas Melnikas. – Vilnius : Alma littera, 2016 ([Vilnius] : Petro ofsetas). – 197, [3] p. : iliustr.. – Tiražas 1500 egz.. – ISBN 978-609-01-2623-3 (įr.)

Kasdienybės nuotrupos : novelių rinkinys / Aleksandra Zdanavičienė ; [rengė Valentinas Skaržauskas]. – Panevėžys : [A. Zdanavičienė], 2016 (Vilnius : Baltijos kopija). – 84 p.. – Tiražas [50] egz.. – ISBN 978-609-408-977-0

Literatūra : vadovėlis 5 klasei / Gitana Notrimaitė-Muzikevičienė, Inga Gresienė, Saulius Žukas. – Vilnius : „Baltų lankų“ vadovėliai, [2016]. – 2 d.

D. 1. – [2016] (Vilnius : Spauda). – 277, [1] p. : iliustr., portr.. – Tiražas 4000 egz.. – ISBN 978-609-470-028-6

D. 2. – [2016] (Vilnius : BALTO print). – 239, [1] p. : iliustr., portr.. – Tiražas 7000 egz.. – ISBN 978-609-470-029-3

Literatūra = *Žumepamypa* : mokslo darbai / Vilniaus universitetas ; redaktorių kolegija: vyriausioji redaktorė Regina Rudaitytė... [et al.]. – Vilnius : Vilniaus universitetas : Vilniaus universiteto leidykla, 2016. – ISSN 0258-0802

[T.] 58(2) (2016), Rusistica Vilnensis. – 2016 (Vilnius : Baltijos kopija). – 183, [1] p. : faks.. – Str. liet., rus.; santr. liet., angl., rus.. – Tiražas 100 egz.

Literatūros vadovėlis : 9 klasei / Irena Kanišauskaitė, Nijolė Šervenikaitė, Alius Avčinkinask, Saulius Žukas. – Vilnius : „Baltų lankų“ vadovėliai, [2016] (Vilnius : Spauda). – 213, [1] p. : iliustr., faks., portr.. – Tiražas 8000 egz.. – ISBN 978-609-470-031-6

Vienos brolija : trileris / Ingar Johnsrud ; iš norvegų kalbos vertė Saulė Ilgiūtė. – Vilnius : Alma littera, 2017 (Vilnius : Standartų sp.). – 437, [2] p.. – Tiražas 2500 egz.. – ISBN 978-609-01-2643-1 (įr.)

Visi paukščiai gieda : [romanas] / Evie Wild [i.e. Wyld] ; iš anglų kalbos vertė Aušra Lapinskienė. – Vilnius : Alma littera, 2016 [i.e. 2017] (Kaunas : Spindulio sp.). – 213, [3] p.. – Tiražas 1800 egz.. – ISBN 978-609-01-2645-5 (įr.)

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS IR JAUNIMUI

Apie šį bei tą : trumpos istorijos / Kęstutis Kasparavičius ; iliustracijos autoriaus. – 2-asis leid.. – Vilnius : Nieko rimto, 2017 (Vilnius : BALTO print). – 54, [2] p. : iliustr.. – Tiražas 2000 egz.. – ISBN 978-609-441-323-0 (įr.)

Atuano kapai : romanas / Ursula K. Le Guin ; iš anglų kalbos vertė Anita Kapočiūtė. – Vilnius : Alma littera, 2016 (Vilnius : Petro ofsetas). – 196, [2] p.. – (Fantastikos klasika). – Ciklo „Žemjūrė“ 2-oji knyga. – Tiražas 1800 egz.. – ISBN 978-609-01-2631-8 (įr.)

Didysis Neitas rizikuoja / Lincoln Peirce ; iš anglų kalbos vertė Tomas Einoris ; iliustracijos autoriaus. – Vilnius : Nieko rimto, 2017 (Vilnius : BALTO print). – 221, [3] p. : iliustr.. – Tiražas 2000 egz.. – ISBN 978-609-441-369-8 (įr.)

Kaimas dūzgia nuo pat ryto : skaityk ir klausykis : [žaislinė knygelė su garsais] / [vertė Alfredas Steiblys] ; [nupiešė Claudio Cernuschi]. – Vilnius : Trys nykštukai, [2016] (Spausd. Kinijoje). – [14] p. : iliustr.. – Tiražas 3000 egz.. – ISBN 978-9955-07-673-5

Katinėlis ir gaidelis : [pasaka] pagal Vincą Pietarį / [sudarytojas Andrius Rebždys] ; [dailininkė Erika Širevičienė]. – Kaunas : Dajalita, [2017] (Kaunas : Indigo print). – 16 p. : iliustr.. – Tiražas [2010] egz.. – ISBN 978-609-424-081-2

Mamulė Mū ir Varna : [apysaka] / Juija ir Tomas Wieslander ; iš švedų kalbos vertė Raimonda Jonkutė ; iliustravo Sven Nordqvist. – 2-asis leid.. – Vilnius : Nieko rimto, 2016 (Vilnius : BALTO print). – 126, [1] p. : iliustr.. – Tiražas 3000 egz.. – ISBN 978-609-441-043-7 (įr.)

Nihonijos imperatorius : [romanas] / John Flanagan ; iš anglų kalbos vertė Viktorija Užėlaitė. – Vilnius : Nieko rimto, 2017 (Kaunas : Spindulio sp.). – 431, [1] p. : iliustr.. – Ciklo „Žvalgo mokinys“ 10-oji knyga. – Tiražas 2500 egz.. – ISBN 978-609-441-397-1 (įr.)

Pagrobta katytė : [apysaka] / Holly Webb ; iš anglų kalbos vertė Dangirutė Giedraitytė ; iliustravo Sophy Williams. – Vilnius : Alma littera, 2017 (Gargždai : ScandBook). – 126, [1] p. : iliustr.. – Tiražas 4000 egz.. – ISBN 978-609-01-2648-6 (įr.)

PARENGĖ ALDONA BARODICAITĖ. REDAGAVO GRAŽINA KUBILIENĖ. LIETUVOS NAC. M. MAŽVYDO B-KA. BIBLIOGRAFIJOS IR KNYGOTYROS CENTRAS

Savaitės filmai

„Mančesteris prie jūros“

Bijok jo vardo **

Trys koledžo studentai susiduria su galinga dvasia, praminta „Bye-Bye-Man“ (toks ir originalus filmo pavadinimas). Veikėjai turi išsigelbėti nuo mistinio žudiko, apie kurį niekam negalima pasakoti, nes jis pasiima kiekvieną, kuris žino jo vardą arba apie jį galvoja. Šį siaubo filmą paaugliams ir panašiems iš juos sukūrė režisierė Stacey Title, pagrindinius vaidmenis – Douglasas Smithas, Lucienas Laviscoutas ir Cressida Bonas (JAV, 2017). (Vilnius, Kaunas)

Kodėl būtent jis? ***

Mylintis ir rūpestingas tėvas Nedas (Bryan Cranston) su žmona per šventes atvyksta aplankyti studijuojančios dukters. Tačiau koledže jo laukia didžiausias košmaras – dukters vaikinai Lerdas (James Franco). Tai simpatiškas, bet ekscentriškas milijardierius iš Silikono slėnio. Konservatyvusis Nedas mano, kad neprincipingas ir jokių taisyklių nesilaikantis Lerdas netinka jo dukteriai ir skelbia jam karą, bet vyras nenutuokia, kad didelių pinigų pasaulyje būtent jis pasijus kaip žuvis be vandens. Johno Hamburgo filme taip pat vaidina Megan Mullally, Zoey Deutch, Cedricas The Entertaineris, Griffinas Gluckas (JAV, 2016). (Vilnius, Kaunas)

Komivojažierius ***

Naujas Irano režisieriaus Asgharo Farhadi („Išsiskyrimas“) filmas – puikiai Babako Karimi, Taraneh Alidoosti, Farido Sajjadihosseini, Minos Sadati, Shababo Hosseini suvaidintas psichologinis trileris. Veiksmas prasideda, kai jauna pora (jis – mokytojas, ji – namų šeimininkė) pabunda vidury nakties – Teherane vyksta žemės drebėjimas. Veikėjai kraustosi į kitą butą. Šios permainos sutampa su spektaklio pagal Arthuro Millerio pjesę „Komivojažieriaus mirtis“ repeticijomis, mat filmo herojai yra jo dalyviai. Netrukus pradės braškėti ir šeimos sienos, nes į poros gyvenimą įsibraus nepažįstamas. Farhadi – realistinio, įžvalgaus, nerimą žadinančio kino meistras. Jis kuria slogią atmosferą, atima iš personažų saugumo jausmą ir stebi, kaip jie pasielgs, kai susilpnės savikontrolės jausmas ir pradės imti viršų prietarai, baimė bei pyktis. Pernai Kanuose filmas buvo apdovanotas už geriausią scenarijų ir vyro vaidmenį (Iranas, Prancūzija, 2016). (Vilnius)

Mančesteris prie jūros ****

Li (Casey Affleck) gyvena ir dirba neturtingame Bostono priemiestyje. Jis – santechnikas. Gyvenimas nykus, kartais Li prisigeria ir sukelia muštynes. Vieną dieną jis sužino, kad gimtajame mieste mirė jo brolis. Kadaise ten, Mančesteryje prie jūros, Li turėjo namus, šeimą, bet paskui įvyko tragedija. Vyras važiuoja laidoti brolio ir yra informuojams, kad tapo šešiolikmečio sūnėno globėju. Šis debiutuojančio režisūroje scenaristo Kennetho Lonergano filmas laikomas vienu rimčiausių kandidatų į šių metų „Oskarus“. Taip pat vaidina Michelle Williams, Kyle’as Chandleris, Lucasas Hedgesas, Gretchen Mol, Matthew Broderickas (JAV, 2016). (Vilnius, Kaunas)

Nakties įstatymai ***

Dennisio Lehane'o romano „Dingusioji“ ekranizacija Benas Affleckas debiutavo kaip režisierius. Naujausio jo filmo pagrindas – taip pat Lehane'o romanas, pasakojantis apie prohibicijos laikus JAV. Veiksmas nukelia į 1926-ųjų Bostoną. Pagrindinis veikėjas Džo, kurį suvaidino pats režisierius, yra garbingo policininko (Brendan Gleeson) sūnus, tačiau jis pasirinko nusikaltėlio kelią ir dirba mafiozui Timui (Titus Welliver). Kai Džo pavogs savo šefo priešo Alberto (Robert Glenister) pinigus ir merginą (Sienna Miller), tragedijos išvengti bus sunku. Taip pat vaidina Elle Fanning, Chrisas Messina, Zoe Saldana, Chrisas Cooperis, Chrisas Sullivanas (JAV, 2016). (Vilnius, Kaunas)

***** – šedevras, ***** – pasižiūrėti būtinyje, **** – geras filmas,
*** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – niekas

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

27, 28 d. – Zero 3 (rež. E. Vēlyvis) – 11, 12, 13.10, 14.10, 15.20, 16.20, 17.30, 18, 18.30, 19.40, 20.10, 20.40, 21.50, 22.20, 22.50; 29–31. II. 2 d. – 11, 12, 13.10, 14.10, 15.20, 16.20, 17.30, 18, 18.30, 19.40, 20.10, 20.40, 21.50, 22.20, 22.50; II. 1 d. – 11, 12, 13.10, 14.10, 15.20, 16.20, 17.30, 18, 19.40, 20.10, 21.40, 21.50
27–II. 2 d. – Mančesteris prie jūras (JAV) – 13.30, 18.20, 21.20
Balerina (Prancūzija, Kanada) – 11.20, 13.40, 15.50, 17.10, 18.10
27–II. 2 d. – Dainuok (JAV) – 11, 13.50, 16.15 (lietuvių k.); 28, 29 d. – 11.10
27, 28 d. – Skilimas (JAV) – 15.40, 18.40, 21.45; 29–II. 2 d. – 15.40, 18.40
27–II. 2 d. – Kalifornijos svajos (JAV) – 16.30, 18.50

Sniego karalienė 3 (Rusija) – 11.10, 13.30
 Vikingas (Rusija) – 13.20, 21.30
 Amžinai kartu (rež. L. Lužytė) – 16.30, 19.20
 27–II. 2 d. – Trys didvyriai ir jų caras
 (Rusija) – 13.20 (lietuvių k.); 27, 30–II. 2 d. –
 15.10; 28, 29 d. – 11.30, 15.10
 27–II. 2 d. – xXx. Ksanderio Keidžo sugrįži-
 mas (JAV) – 21.30
 Fantastiniai gyvūnai ir kur juos rasti (JAV) – 12.30
 28, 29 d. – Vajana (JAV) – 11.20
 27–II. 2 d. – Nakties įstatymai (JAV) – 21.40
 Pakeleiviai (SD, JAV) – 20.20
 29, 31, II. 2 d. – Kodėl būtent jis? (JAV) – 19.15
 30, II. 1 d. – Užslėptas grožis (JAV) – 19.15
 27, 29, 31, II. 2 d. – Žudikų brolija (JAV) – 15.30
 28, 30, II. 1 d. – Šelmis-1. Žvaigždžių karų
 istorija (JAV) – 15.30

Forum Cinemas Akropolis

27, 28 d. – Zero 3 (rež. E. Vėlyvis) – 10.20,
11.20, 12.30, 13.30, 14.40, 15.40, 16.50, 17.50,
19, 19.30, 20, 21.10, 21.40, 22.20, 23.30;
29–II. 2 d. – 10.20, 11.20, 12.30, 13.30, 14.40,
15.40, 16.50, 17.50, 19, 19.30, 20, 21.10, 21.40
27, 28 d. – Mančesteris prie jūros (JAV) – 16.30,
18, 23.25; 29–II. 2 d. – 16.30, 18 val.
27–II. 2 d. – Balerina (Prancūzija, Kanada) –
10.50, 11.50, 13, 14, 15.10, 17.20
27, 28 d. – Vikingas (Rusija) – 15, 21.20, 23.15;
29–II. 2 d. – 15, 17.40, 21 val.
27–II. 2 d. – Skilimas (JAV) – 15.10, 18.10, 21.50
Dainuok (JAV) – 10.30, 12.50, 13.50
27–II. 2 d. – Trys didvyriai ir Jūrų caras (Ru-
sija) – 11.10, 12.40 (lietuvių k.); 27, 30–
II. 2 d. – 12 val.; 28, 29 d. – 10.10, 12 val.
(originalo k.)

27-II. 2 d. – Sniego karalienė 3 (Rusija) – 10.40, 13.10
27-30, II. 1, 2 d. – xXx. Ksanderio Keidžo su-
grįžimas (JAV) – 16.10, 21 val.; 31 d. – 21 val.
27-II. 2 d. – Kalifornijos svajos (JAV) – 15.20
27, 29, 31, II. 2 d. – Eglutės 5 (Rusija) – 20.50
27, 28 d. – Kodėl būtent jis? (JAV) – 20.40;
30, II. 1 d. – 23.20
28, 30 d. – 12 kėdžių (rež. A. Ramanauskas) –
20.50; 29, 31, II. 2 d. – 20.40
Pakeleiviai (3D, JAV) – 18.40
27, 28 d. – Nakties įstatymai (JAV) – 16.30,
18.50, 23.25; 28, 30, II. 1 d. – 16.30, 18.50

Skalvija

*Prancūzų kino festivalis „Žiemos ekranai“
Retrospektyva „(Ne)tikros istorijos“*
27 d. – 2 rudenys, 3 žiemos (Prancūzija) –
16.45; 31 d. – 21 val.

28 d. – Ponas Kleinas (Prancūzija) – 14.40
29 d. – Radijo namai (dok. f., Prancūzija) – 14.40; II. 2 d. – 21 val.
29 d. – Van Gogas (Prancūzija) – 18.20
30 d. – Artemidė, artišoko širdis (Prancūzija) – 15 val. (*seansas senjorams*)
30 d. – Aktorių puota (Prancūzija) – 18.10
31 d. – Tėvas (Prancūzija) – 17.30
II. 1 d. – Inspektorius Levardenas (Prancūzija, Šveicarija) – 17.30
1 d. – Gražioji gegužė (dok. f., Prancūzija) – 21 val.
2 d. – Augustina (Prancūzija) – 17 val.
Pagrindinė programa „Susitikimai“
27 d. – Džiunglių įstatymas (Prancūzija) – 18.30 (seanse dalyvaus režisierius A. Perretjatko ir aktorius V. Macaigne)
27 d. – Septyniolikmečiai (Prancūzija) – 21 val.;
28 d. – 18.45
28 d. – Galvą guldau (Prancūzija, Belgija) – 21 val. (seanse dalyvaus režisierius X. Seron)
29 d. – Iki niekados (Prancūzija, Portugalija) – 21.15
30 d. – Apnėja (Prancūzija) – 16.20
31 d. – Solanž ir gyvieji (Prancūzija) – 19.30
II. 1 d. – Parkas (Prancūzija) – 19.30
2 d. – Kelionė į Grenlandiją (Prancūzija) – 19 val.
Programa mažiesiems
28 d. – Belvilio trynukės (Prancūzija) – 13 val.
29 d. – Karalius ir paukštis (Prancūzija) – 13 val.
28 d. – Amžinai kartu (rež. L. Lužytė) – 17 val.;
29 d. – 16.40

Pasaka

27 d. – Kalifornijos svajos (JAV) – 17.30;
28, II. 1 d. – 21.15; 29 d. – 14.30; 31 d. – 18.30;
2 d. – 16.45

27 d. – Zero 3 (rež. E. Vėlyvis) – 22.15; 28,
29 d. – 19.15; 30 d. – 20.45; II. 1 d. – 19.30;
2 d. – 21.30

27 d. – Drakonas atvyksta! (Iranas) – 17.15
27 d. – Mančesteris prie jūros (JAV) – 21.30;
30 d. – 18.15; II. 1 d. – 17 val.

27 d. – Amžinai kartu (rež. L. Lužytė) – 17 val.;
29 d. – 15 val.; 2 d. – 15.30

27 d. – Nekaltosios (Lenkija, Prancūzija) –
18.45; 28 d. – 15.30; 30 d. – 18 val.; II. 1 d. – 20.30

27 d. – Asfaltas (Prancūzija) – 21 val.; 2 d. –
19 val.

28 d. – Užslėptas grožis (JAV) – 14.45; 29 d. – 13 val.

28 d. – Kriaušių pyragėliai su levandomis
(Prancūzija) – 13.30

28 d. – (Ne)Tikros prancūziškos vestuvės
(Prancūzija) – 21.30; 31 d. – 20.45; II. 2 d. – 21 val.

29 d. – Balerina (Prancūzija, Kanada) – 12.45

29 d. – Chuljeta (Ispanija) – 13.15

29 d. – 2 naktys iki ryto (Suomija, Lietuva) –
15.15; II. 1 d. – 17.15

29 d. – Takiukas (JAV) – 17 val.; 2 d. – 17.15

29, 31 d. – Broliai (Indija, JAV) – 18.45

29 d. – Florence (D. Britanija) – 20.45

30 d. – Prancūziška porelė (Prancūzija) – 20.15

31 d. – Naktiniai gyvuliai (JAV) – 21 val.

II. 1 d. – Gražus jaunimas (ciklas „Ispaniš-
kai“) – 17.30

2 d. – Francas (Prancūzija, Vokietija) – 18.30

Roterdamo kino festivalio premjeros

27 d. – Misteris Visata (Australija, Italija) – 20 val.

28 d. – Vyras (Danija) – 17 val.

28 d. – Namai (Belgija) – 21 val.

29 d. – Vestuvės (Belgija, Liuksemburgas,
Pakistanas, Prancūzija) – 17 val.

Prancūzių kino festivalis „Žiemos ekranai“

27 d. – Kelionė į Grenlandiją (Prancūzija) –
19.30; II. 1 d. – 19.30

28 d. – Karalius ir paukštis (Prancūzija) – 13 val.

28 d. – Van Gogas (Prancūzija) – 16.15

28 d. – Apnėja (Prancūzija) – 19.15

29 d. – Aktorių puota (Prancūzija) – 16.45

29 d. – Galvą guldau (Belgija, Prancūzija) – 19 val.

29 d. – Pomirtiniai įspūdžiai (Prancūzija, Šveicarija) – 21.15

30 d. – Parkas (Prancūzija) – 19 val.

30 d. – Augustina (Prancūzija) – 20.30

31 d. – Žaidimo taisyklės (Prancūzija) – 19 val.

31 d. – Iki niekados (Portugalija, Prancūzija) – 21.15

II. 1 d. – Tėvas (Prancūzija) – 21.30

2 d. – Gražioji gegužė (Prancūzija) – 15 val.
(*Senjorų arbatėlė*)

2 d. – Poros ekonomika (Belgija, Prancūzija) – 19.15

2 d. – Polina ištrūksta (Prancūzija) – 21.15

Ozo kino salè

27, II. 2 d. – Nekaltosios (Lenkija, Prancūzija) – 18 val.

27, II. 1 d. – Geismo architektas (Kanada) – 20 val.

28 d. – Ne(tikros)prancūziškos vestuvės (Prancūzija) – 15 val.

28 d. – Nauja draugė (Prancūzija) – 16.40

28 d. – Trumanas (Ispanija, Argentina) – 18.40

31 d. – Aklavietė (JAV) – 17 val.

31 d. – Mustangės (Prancūzija, Vokietija, Turkija) – 18.20

II. 1 d. – Žvaigždžių žemėlapis (Kanada, Vokietija) – 18 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

27, 28 d. – Zero 3 (rež. E. Vėlyvis) – 10.20, 12.30, 14.40, 16.50, 18.10, 19, 20.20, 21.10, 22.30, 23.20; 29–II. 2 d. – 10.20, 12.30, 14.40, 16.50, 18.10, 19, 20.20, 21.10, 22.30

27, 30–II. 2 d. – Mančesteris prie jūros (JAV) – 11.20, 16.25, 20.50; 28, 29 d. – 16.25, 20.50

27, 30–II. 2 d. – Balerina (Prancūzija, Kanada) – 11.30, 13.45, 16, 16.30; 28, 29 d. – 10.10, 11.30, 12.15, 13.45, 14.20, 16, 16.30

27–II. 2 d. – Skilimas (JAV) – 15.45, 20.50

27, 28, 30, 31, II. 2 d. – Kalifornijos svajos (JAV) – 11.10, 19.20; 29, II. 1 d. – 18.40

28, 29 d. – Sniego karalienė 3 (Rusija) – 10.50, 13 val.

27, 30–II. 2 d. – Nakties įstatymai (JAV) – 12.20, 18, 21.30; 28, 29 d. – 18, 21.30

27, 30–II. 2 d. – Dainuok (JAV) – 10.30, 15.20; 28, 29 d. – 10.30, 12.50, 15.20

27, 30–II. 2 d. – 12 kėdžių (rež. A. Ramanauskas) – 14.10, 17.50; 28, 29 d. – 17.50

27–II. 2 d. – Kodėl būtint jis? (JAV) – 20.10, 22.40

Trys didvyriai ir Jūrų caras (Rusija) – 11.40

27, 30–II. 2 d. – Amžinai kartu (rež. L. Lužytė) – 11 val.

27, 30–II. 2 d. – Vajana (JAV) – 13.10; 28, 29 d. – 10.40, 13.10

27, 30–II. 2 d. – Pakeleiviai (JAV) – 12.50, 22.10; 28, 29 d. – 22.10

27–II. 2 d. – xXx. Ksanderio Keidžo sugrįžimas (JAV) – 18.25

27, 28 d. – Bijok jo vardo (JAV) – 23.35; 28, 30, II. 1 d. – 22.10

28, 29 d. – Šelmis-1. Žvaigždžių karų istorija (JAV) – 13.30

28, 31 d. – Pjūklo ketera (JAV) – 18.40

27, 30, II. 2 d. – Užslėptas grožis (JAV) – 18.40

27, 28 d. – Skrodimas (JAV) – 23.45

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė (**dailė**)
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė
Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras, šokis** – Milda Brukštutė
Muzika – Laimutė Ligeikaitė | **Stilius** – Rita Markulienė
Dizainas – Jukūbas Javockis | **Maketas** – Vanda Čemerkaitė
Finansininkė – Brigita Misiuvienė | **Direktorius** – Linas Vildžiūnas

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.
Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „7 meno dienos“,
Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel. 2613039. El. paštas redakcija@7md.lt.
ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 800 egz.
Spausdino UAB „Valdo leidykla“, Gedimino g. 34, Ukmergė

Remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas
Lietuvos kultūros taryba

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

R

